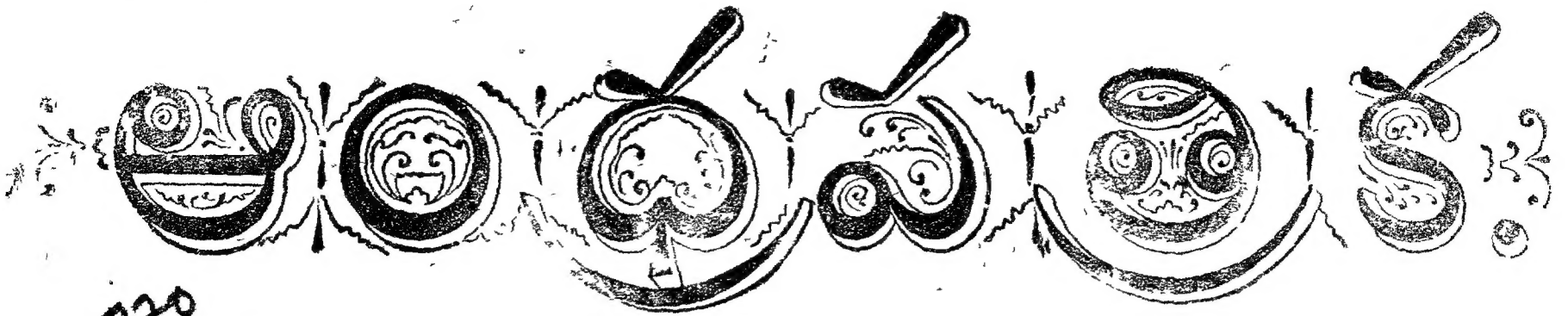

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

ది డి సెక్రెటరీ కె-1-3 0-1-6

Telephone No. 544.

310770

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జనవరి నెల 22-వ తేది మంగళవారము
రుక్మిణీ కారి నామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ శ్రవణ ౧.

No. 146
సంచిక ౧౪౬

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924

అమృతాంజనము క్యాలండరు

1924

గాంధీ మహాత్ముని

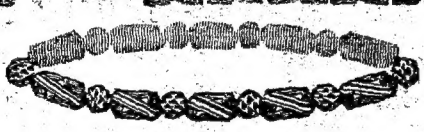
పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

ఏ. పీ. నెహ్రూ 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

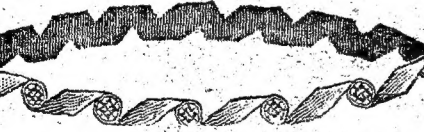
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

గండు మోహన

లవంగ పువ్వు

పల్లెల దైవండు

**నవనాగరిపు గాజులకు
ప్రసిద్ధిచెందిన గృహము (1)**

గాజులలో అద్భుతములు కలగొలెలలో తయారుచేసి.
విశేషమునకు నిర్దేశముగా నంది యిచ్చాడు.
హాజరులో తేలిక కత్తిలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.
ఈరకము గాజులు 2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరముల
వరకు తీరను. చేదారముతో నహా జరి 1 కి కచ్చా రు 10/-
కవరములంగారకు పేను వెండికి పూచీ యిచ్చెదము.
జీప్టుడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ,
నగలవ రకులు, 25 చెనాబజారు రోడ్డు, నగరాను.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

19-1-24 కనిపారము నుండి 25-1-24 తేది వరకు వారము కరవ
ప్రతిరోజు రెండు ప్రకర్షణములు
సాంకల్పికము 6-15 గంటలకు రాత్రి 9-30 గంటలకు
కని, ఆదివారముల మధ్యాహ్నము నాలందు 3-15 గంటలకు
యూనివర్సిటీ సైన్సిక్ విస్టిరి సీనియర్
“రేడియోకింగు”
2-6 భాగము
అను ఆట పదస్థింపబడును
ఈ అపరాధపరిపాధక కథలు చూచుచున్నవారందఱును
అద్భుతకవలలు, అద్భుతవైకల వింతలు చూడవలెను. ఇద్దరినానెవ్వ
ములు, నర్మలలుగల ఆట యిదివరకన్న దును ప్రదర్శింపబడలేదు.
దీనితో యూనివర్సిటీ ఇంటర్ నేషనల్ స్కూలునున్నా,
హాస్టల్ నును మూలబడును.

లక్ష్మణ రాయ వ్యాసావళి

ప్రథమసంపుటము

ఇది కీర్తిశేషులైన కొమత్తాజు లక్ష్మణరావు గారు వ్రాసిన చరిత్ర
సారస్వత శాస్త్రీయవ్యాసములకూర్పు. ఇదిగాక అముద్రితముగ నిలిచిన ‘శర్మయోగము’
‘ఏకశిలానగర మోరుగల్లే’ అనువ్యాసములును ఇందు గలవు. దీనివెల మాచందాదారులకు
రు 2 లా. ఇతరులకు రు 2-8-0 లు. తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము. పుస్తకము వలయువా
వెంటనే దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.
చిరునామా ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ., ఎం బి సి. ఎం.
మేనేజరు విజ్ఞానచంద్రికా మండలి
19, హరిజ రోడ్డు, పుదుచ్చేల మదరాసు.

క్రిష్ణాపుగర్ వర్క్సు, లిమిటెడ్

మచిలీ పట్టణము

మచిలీపట్టణంలో యాకంపేనీ వారివల నూతనంగా స్థాపి
నబడిన మంచదార ఫ్యాక్టరీ రియూనెడ్. యిందులో స్వచ్ఛ
మైన మంచదార చేయబడుచున్నది. యీమంచదార అనేక వో
ల్టేజీలకును యున్నది. విదేశములనుండిగల మంచదారల గాని
యీవికములలో యితర వోల్టేజీ తయారయ్యే మంచదారల గానీ
యిది ఏవికములలోను తీకిపోక చాలా శ్రేష్ఠతరముగా వుంటు
న్నది. యిందులో మొదట జారీచేయించబడి పేర్లు గా వర్తించు
పూర్తిక బడినవి. యింకా మరికొన్ని పేర్లు జారీచేయుటకు
ఈ కర్మాగారము దైర్ఘ్య ముడిం. యీ కర్మాగారము కాబడినది
యినది పుట్టు మేర్లు వేయవలెనాటి కొంత అవకాశము వీర్చు
దుటకు కార్ల మోడి యిదియున్న కర్మాగారము పూర్తికబడు
ను. అదైన ఎరికిని పేరు యివ్వబడ వలెన. కాబడినవారు
త్వరపడవలెను. వివరములు కంపెనీ ఆఫీసుకు వ్రాసి తెలుసు
కొనవలయును.

క్రిష్ణాపుగర్ వర్క్సు, లిమిటెడ్
రివాల చెట్టె నెం 11 మచిలీపట్టణం.

1/21 రాజగోపాలాచారిగారిది, 20 రూ. దీ. వేతన - బి. కామ.

మలము నెకాలమునకు సరిగా వెడలకుండిన అకలి మంద
గింపి పొత్తి కడుపు ఉబ్బి అనేక వ్యాధులకు కారణ మగును.
దినము రాత్రి ఒకమాత్రము తినిన మలబద్ధోగము మాని, అది వికలిగి
కఠినమున పాఠోగ్యము కలుగును. వీటిలో నేపాళము చేర్చబడి
యుండలేదు. ఈ మాత్రలవలన విశేషముగ విరచనములు కావు.
అమృతాంజనం దిహి, మదరాసు - బొంబాయి.

దీనికాచారము వారికలకును తిండిమిక్తము విద్యాదుం
దునారు నిజమిందిన గాంధీబును తీసివేయుట కప్పుని కార్మిక
సభ్యులూ బాలెన్సుకట్టగాను ఖండించిరి.

[illegible]

“యంగిరి, మిరికన్నీ నక్షత్రాల కలహంబి” అని ముద్దాయిని
 పేరు. ఏదిగమన వాక్యాలకు నిచ్చుటకును ముద్దాయి అం
 కరింపలేదు. ముద్దాయి వ్రాశారు నెనన్నులో విచారించబడునట్లు
 ముద్దాయిని ఏకాగ్రుడేనను, (అ, ౧౦)

(ప్రస్తుత పద్ధతి) బ్రిటిషు గవర్నమెంటును భారతీయుల సంగతుల, అంగీకరింపునకు తీసుకొచ్చుచు భారతీయుల హక్కులను చూచుటకై బ్రిటిషు గవర్నమెంటు యిండియా ప్రభుత్వంపై ఒక యూరోప్యీకులపంపవలెను. ఈరీతి దర్బారు గా బ్రిటిషు కలెక్షనలను భారతీయుల తేజమునకు సమంజసం చేసెను. క్రొత్తలపట్టుకు ప్రకారము యిండియాను గూర్చి అంగీకరించు కార్యక్రమముల ఒక యూరోప్యీ అధ్యక్షుని నియమింపవలెను. కానీ ఈ సేవ దర్బారుని కానీ దోస్తాదారుని కేవలము ఒక బ్రిటిషు గవర్నమెంటు ప్రభుత్వము పేరలను ఏర్పాటు చేయవలెను.

ప్రస్తుతము ఆర్థిక కష్టములనుబట్టి 1984 సంవత్సరంత
ను పోతుంటున్న అప్పుడునుండే కొట్టితములు పరిగాలేకపోయినట్లయి
నను ఇండియానుండి వలసపోవుటకునుండేని గవర్నరుగారు చెప్పి
యోస్తారు. గవర్నరుగారు నున్న భారతీయులు 1980 వరకు
యండియానుండి యికితములు వలసవచ్చుట కిచ్చవడక. ఏలనక
మారుడు పాకిస్తానులు తీరి సివిల్ మేష్టడవలెను. కావున యిట్టి
స్థితిలో ముఠాంగము ది కానికే వచ్చిపట్టయిన వారిపైయు
మరింత ఎక్కువగున, ఆవరణకలటాగూ గారు సంవత్సరములు

[illegible]

గయానాలోనే సౌఖ్యము

అన్ని తరముల భారతీయులను హిందూ జేతముందుకు
గయవాహినీ పవిత్ర సౌఖ్యముగా పెంపించుట అది కా
ములున్నది నేన నమ్ముచుండు భారతీయులు కలసజోనయ్య
నేను కిపారనుచేయుచున్నాను. భారతీయులు కలసజోనయ్య
పూర్తిగా అపిదేసియెడల కార్మికులపట్లయు చాలదీని
కగిపోయి కంచదార ఎట్టేటు మూసినే ముడదనలకొచ్చును. ఇద
తయు కాలనీజేగాక భారతీయులభుజునవలె వస్తుము కలిగించ
ను. కాలము గడుచు మంద మరొకచోటినుండి కూలిలు రాకయ్య
ను. కాని హిందూజేతముతో సంబంధము పూర్తిగా తొలగిపో
వును. అప్పుడున్న భారతీయులు అచ్చటి జనులలో కలిసిపోన
దురు. అటుగాక భారతీయులకి కానిచ్చిన యెడల కొలిచి క
లముగా కాలనీ భారతీయులతో నిడిభారతీయులకు జీనన
సాములు మిక్కిలిముగా ఏన్నడి భారతీజేతమునకు వర్తకయ
నకు వుంది వికకలుగును. బ్రిటిషు గయవాహినీగాక ముట్
త్రుకజేతములలో కూడ కా కల స న న్ని ధూ ము
సాగుజేయుచుండు లేక కడిమున్ను. వీని సాగుజేసి అక్రమ
య కొనుగుట తెలియల భారతీజేతపు రైతులుగాక మరొకరెవ
రనికలారు. (అ.వె.

నవంబరు 14 వేదిన తన అవరణములూ పుట్టిన అమ్మ
 దగ్గరనుండి విడిచి వ్రాసిన అందు గ్రామ ఇన్స్పెక్టరు
 నాటి 14 వేల దూరములవరకు వెళ్ళి పుట్టి ముంపు కొంట
 తిరులవైపున నివారించింది కనాని అవరణము (ప్ర)
 యందు దీనిందుగాను అరెస్టు చేయబడి, కేసులు
 నాటి నాటి,

బళ్లారి పురపంచము 20 వ తేదీన ౩. వెంకట్రావుగారి
పుంతుండిరమునందు సమావేశమై నూతనసంవత్సర విధివలన
సంవత్సరమున కావుసాహేబులు చిరునవ్వువలన జోష్టుండ పావ
య్యకట్టిగారిని, కైతరహిందు, కండి సత్యమును గ్రహించితి.
ఎ. గ్రీనుపుడుగారిని గౌరవించితి. అంగ్లేయులను, భాగీరథి
లను నూడ సర్కరించుటకు తగిన యోచనలు జరిగివి. పుర
పుంతుండిర మంతయు అలవికంపబడి, ప్రాకారముగా దేవాల
సాపించి, శ్రీనివాసుల నవద్దిరి.

గోదావరీ జిల్లాలో గ్రెగ్గ మెయోయలు ఆటలు ఆచరణ
రం బోర్డు ప్రారంభించుచును డి. ఎన్. ఛెట్టి ప్రామాణిక
శిక్షణాపండును 18, 19 తేదీలలో జరిగినది. ఖర్చులు చదివ
లను శిష్యులచేసిరి. దొమ్మెట్టి వెంకటరెడ్డిగారు అతిథులుగా భా
జనవతులు సేష్పరశిరి, కృష్ణ కృష్ణమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిం
నొక శుభమునకు ఆటలను జరుపు అధికార మొసంగబడినది. ద
రామసామయ్యజులుగారు కార్యదర్శులుగా నుండిరి. వీరియ
రును, బి. సత్యనాథులుగారు, ఎ. గోవిందరావుగారు జడ్జి
గా నుండిరి. జిల్లా ఛాన్సలరు ఎన్. నరసి చాం పరులుగారు ప
రమూను 24, జమావతులు నొస గిరి, మెటలారి ప్రామాణిక
కాకిలాదనారు గ్రెగ్గ పరీక్షమును గెలుచుకొనిరి ఏక ప్రతు
చాల సంతృప్తిరంతరముననున్నది.

జనవరి 20:—వైరయన్సుల అంతరించుట బలమగుచున్నది. మొదటివార్డులో ఎక్కువగా ప్రబలమవుచుంది. మొత్తము 1500 నుండి నన్ను టీకలు చేయించుకొనిరి. రైప్రభువాభ్యుదాగా కనుండుటకాదు కచ్చి టీకలు చేయించుకొనుచుండిరి. ఇప్పుటికి మొత్తము 5000 నుండి టీకలు చేయించుకొనిరి. కలెక్టరు చెప్పిన విధమున కి, కి వార్డులను ప్రబల భూమిలోనుంచున్నాడు. ట్యూటికలి నుండి రైలువేల రైలులందు భక్తిగ నున్నది. స్త్రీయవలనుండి నీటిని రాబడిన భాష్యములు నుండి ఎంతగానీ కరుణాకర ఎదురుగా చేయబడుచున్నది. (ఆ. (౪)

(విడిచి గయ నాయుక్కు తిక్కనాసితి ము ప్రకృతి పరి
 నీకులును భారతీయులు కలగవలయు అచ్చటనే మందిరము
 యు తీరగొని కృష్ణపూజాచారముగా మందులకు అనువలయు
 గానకృతని చేయు కలెంచుచున్నాము.

అయితే, ప్రస్తుతము ఉపయోగములో లేని భూమి విశేషముగా పోయకున్నను, వ్యవసాయమునకు లోగడ నైతిక విధియైనా లేకుండుటంబట్టి చాలినీ సాధకత లేనిదిగా నున్నది. ఇండియన్ వ్యవసాయదారుల అప్పుటనే నిలిచి సామ్రాజ్యముగాను తాటికి లోగడ భూములనిచ్చుటకును, ప్రపంచమునకు వారికి అనుకూలములను పోషింపబడుటగాను అతనిరమైన ఏర్పాట్లు చేయుటకు సాధ్యమగునని మేము కలంచుచున్నాము. ముందు ముందు నమోదితరములను భూమిసంకరమును కానయోగ్యమగునట్లు చేయుటకు చాలినంత ధనము కనుబడుట సంభవమగునైనను అప్పటిలో యావనికరముల చాలమందిగిని చూచుచు సామము

బిటిషుగయానా ఆరోగ్యపరిస్థితులు

చాల సంవత్సరములనుండి శ్రీమంతులకంటే చావులెక్కు
దుఃసంధినిండుటవలన బ్రిటిషు గయానామొక్క అలోగ్య
పరిశీలున వృత్తిగఁగూడె కని తెలియ నున్నది.
పాఠశుద్ధ్య సదుద్ధయములకాలము మొక్కయు తాగుటకు నన్న
యాలమును మంపిరిటి నడుపాడుముల మొక్కయు సమస్యల
తో సంబంధించి టి పాఠశుద్ధ్య పరిశీలులను అభివృద్ధిచేయుట
చాలముఖ్యమైనదని కలనీనియో గెకటరీ క్లెమెంటీగారు చెప్పిన
ట్లు లలనబోయిన వారు బ్రిటిషియుండునట్లును వారి అలోగ్యము
గలనునట్లును మార్గములేర్పడుచుండ వారిని కానీనగా ప్రజల
పెట్టుట నిలయుగా బుద్ధిహీనులు, నీటిమారుములు, అంధులను
యి చాలవృత్తుగా నున్న యానమయముల యుద్ధమున్న బహు
సంఖ్యకు లిగినట్లుగా పాఠశుద్ధ్య ఏర్పాటులను కాలపరీక్షల
కాదునునది ప్రస్తుతమున్నది. ఇటీవలిసంకటాలలో అలోగ్యస్థితి
గతులభివృద్ధి చెందుటకు బ్రిటిషుగయానాలోనికి వలస పోసిన
పాదవని లేము లిఫారములేయుచున్నాము.

(విశేషముగా నా ప్రభుత్వమువారు కోసిన ప్రకారము దీక్ష
 చేసిన చట్టమును ఆమోదించబడునట్లు చేయుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్
 ప్రభుత్వము చేయవచ్చును. కాని అంతకుంటే ముఖ్యమైనది
 ఏమన అచ్చటి భారతీయులకు స్వాధీనస్థాని విధానములలో నడ
 యోగ ప్రాతినిధ్యమును నడుమొచ్చుటకు ప్రభుత్వమును సహకర
 తము. ఈవనాయోగములవలనగాని ప్రత్యేక సామీప్రతిని
 ధ్యమువలనగాని జతగమితరస మేము కలచుచున్నాము.
 భారతీయులకు దీక్ష అధికారియై తేజముతుటి ప్రస్తు నితిం పు
 మ్మరించుటకు ఏమిచేయువలెనో భారతీయుల కావేయవలసిన
 దేశభ్రమణి 9 నెవ్వరుచో చెప్పియున్నాము. విద్యార్థిమయమున
 చాల ముగియవచ్చును. విద్యాచట్టమునకు ముఖంబించిన వరు
 ములన్నియు ఇతరసంఘముల చాలావర కట్టి భారతీయులకు
 రక్షణను అపేక్షించును.

హిందూ శా. మహమ్మదీయ యశిత్రకారము జరిగిన వివా
హములు వ్యాజ్యమునకుఁ బ్రేరేపింపబడినవి. హిందూ ప్రభుత్వమువారు
బ్రహ్మసూత్రమునాఁటి నిష్కర్తరిక. హిందూభూ
తారి కేదములను తగులబెట్టు కొనుటకు నిబంధన జేయవలెనని
ప్రభుత్వము నివాసములను విచ్చెట్లు చూపింపజేయవలెనని
అనుష్ఠించి ఈవిచ్చెట్లు కలపబోయిన సందర్భమున మరల
యెట్లుచేసి కలిగించును.

[illegible]

జనవరి 22వ తేది
మంగళవారము

జనాభా

1921 సంవత్సరపు జనాభానివేదికలు మొదటి సంచికలు, మాకు చేరినది. దీనిని తయారు చేసిన మార్పిడుగారి శైలిగాని, యభిప్రాయములు గాని, ఎక్కడ చక్కవంతములుగ గనపించవు. సివిలు సర్వేయి యాద్యోగుల మాములు అభిప్రాయములనే వీరు స్వీకరించిరి. ప్రజల ఆచార వ్యవహారములపై గాని, వారి సాంప్రదాయములపై గాని వీరికి అంతగ సానుభూతి గనపించదు. ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితులను పరిశీలించునట్టి వివరములను తెలుపవలయునని, ఇదియే ప్రభుత్వమువారు వీరిని కోరిరి. కాని వీరికిది సాధ్యపడనటుల దొరచదు. ప్రత్యేక నిపుణులు జేయదగినదని జనాభా కమిషనరు జేయుట కిష్టపాడ్యమని, మార్పిడుగారు చెలికిరి. అందుచే ఆర్థికస్థితిగూర్చి సంపూర్ణ వివరముల చెలిసికొన గోరువారికి, జనాభా పోర్టువలన విశేష లాభముండదు. అసహాయాద్యములు మూలమున ప్రజలు తమకు తగిన సహాయముజేయలేదని, మార్పిడుగారు చెలుపుచున్నారు. వారు ప్రత్యక్ష ప్రాతినిధ్యము వాచుకొనినను, ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుటకు విముఖులై జూపిరి, చెలుపబడినది. అందుచే ప్రజలలో వెనకటి యత్నాహు మీ మాట గనపించలేదు. వేతనము గైకొనిన ఎన్యూ మరేటరులను ఎక్కుడుగ నియమింపవలసినవచ్చెను. కొన్నిచోట్లు భావలను రెండింటిని విస్తరింప జేయవలసినవచ్చెను. కొన్నిచోట్లు మొదటి గణితి తోనే స్పృహతో, ఆఖరుగణితిని మానుకొనవలసి వచ్చెను.

1921 సంవత్సరపు జనాభాపోర్టు ప్రకారము హిందూదేశపు జనసంఖ్య 318,942,480. బ్రిటీషు రాష్ట్రములలో జనము 247,008,293 మందియు స్వదేశ సంస్థానములలో 71,939,187 మందియు గలరు. పట్టణములలో 32,475,276 మందియు కల్రలలో 286,467,204 మందియు జరులుగలరు. భారతదేశము 1805,22 చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము గలిగియున్నది. ఇందులో 1,094,300 చదరపుమైళ్లు లేక 100కి 61 వంతున బ్రిటీషుఇండియాలో గలవు. 711,082 చదరపుమైళ్లు లేక 100 కి 39 వంతున స్వదేశ సంస్థానములలో గలవు. జనసంఖ్య 100 కి 77 వంతున బ్రిటీషు ఇండియానుండును 100 కి 23 వంతున స్వదేశ సంస్థానములందును గను పించును. పూర్వపు జనాభాకును ఇప్పటి జనాభా కును మధ్య హిందూదేశ జనసంఖ్య 100 కి 1వంతున మాత్రము వృద్ధిగాంచెను. 1872 సంవత్సరము నుండియు నగలున 100 కి 5 వంతున వృద్ధి గనుపించుచున్నది. ఈ మారు అట్టి యభివృద్ధి గనుపించును. వెనుకటి జనాభా ప్రకారము 315,156,596 మంది జరులుండిరి. ఇప్పటి జనాభా ప్రకారము 318,942,480 మంది గలరు. సంఖ్యాభివృద్ధి తక్కువయగుటకు, జనాభా గణిత యధార్థముగ నుండుట యొక కారణమని మార్పిడు గారుహించుచున్నారుగాని, ఈ యాహ విశ్లేష

నియముగ దొరచదు. ఇందుకు వేరు కారణములుండి తీరవలయును.

ఆర్థికదుస్థితివలన, ప్రజలు పరదేశముల కేగు చుండుటయు, యుద్ధసంఘటన మొకటియు, అంటు వ్యాధులు తీవ్రముగ వ్యాపించి మరణముల సంఖ్య ను వృద్ధిచేయుటయు ఇందుకు ముఖ్యకారణములై యుండును. ఇట్టి కారణములు గలవని మార్పిడుగారు గ్రహించెదరు. ఇక పునెంజా జ్వరము 1918 సంవత్సరమునుండియు తీవ్రముగ వ్యాపించుచు ప్రజలను పరిమార్చుచున్నది. దీనిమూలమున బాధితులమన వారు ప్రజలలో నైదింటి రెండు వంతులు గతరిని పరిగణించబడెను. 1918, 1919 సంవత్సరములలో జననముల సంఖ్య మరణముల సంఖ్యకన్న తగ్గిపోయెను. మద్రాసు రాజధానియందు 42794,155 మంది ప్రజలుగలరని లెక్కింపబడెను. ఇక్కడ 1911 సంవత్సరపు జనాభాకన్న 100 కి 2 వంతున వృద్ధి గనపించెను. మద్రాసు రాజధానిలో నెక్కుడు మంది ప్రజలు గల ప్రదేశములలో జనసంఖ్య హెచ్చయియుండగ, కలుచగనున్న ప్రదేశములలో జనసంఖ్య మరింత పలుచబడెను. మద్రాసు రాజధానిలో కత్తులను, ఇక పునెంజా జ్వరమును ప్రజల పురోభివృద్ధి కడ్డులుగ జేసెను. 1918 సంవత్సరమున నీరాజధానిలో 6 లక్షలమంది మరణము నకు ఇక పునెంజా కారణమయ్యెను. ఏజెన్సీలో దీని వలనగలిగిన మరణములసంఖ్య విస్తారముగ నుండెను. ఇక్కను జిల్లాలలో మరణము లత్యధికముగ నుండెను. కడునారు జిల్లాలలో జ్వరమువలన గలిగిన మరణములు నూటికి నూరుకన్న మించిపోయెను. ఒక్క బల్లారి జిల్లాలో 55 వేలమంది చనిపోయిరి జననములసంఖ్య దగ్గియుండుటలో ఆశ్చర్యములేదు.

ఇంతియగాక, ప్రజల నేకులు పరదేశములకు బోయిరి. మద్రాసు రాజధాని 1,500,000 మంది సీరితిన గోల్పోయెను. బర్మా, అస్సాము, సింహళ ద్వీపము, మలే సంస్థానములకు ప్రజలు విశేషముగ వెడలిపోయిరి. హైదరాబాదు సంస్థానమందు ప్రజల సంఖ్య 100 కి 7 వంతున దగ్గిపోయెను. ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లూయెంజా మొదలగు నంటువ్యాధుల ప్రాబల్యమును, ప్రజలు వెలుపలకు వెడలి పోవుటయు, ఇందుకు ముఖ్యకారణములు. హైదరాబాదునగరము, మూడుమార్లు ప్లేగుచే బాధింపబడెను. దీనియందు 100 కి 19 వంతున జనసంఖ్య తగ్గిపోయెను. హిందూదేశమునందలి గృహముల సంఖ్యయందు గాని, అందలి నివాసులసంఖ్యయందుగాని, మార్పు అంతగ గనపించదు. జీవిత పరిమాణముగూర్చి మార్పిడుగారు చెలిపిన యభిప్రాయములు, నిజ పరిజ్ఞానము వాచవు. ఆర్థికస్థితికిని ఆరోగ్యమునకును సంబంధము లేదని వీరు తలచవచ్చుచుగాని, తిన్నగ పరిశీలించువారి కీసంబంధము నిజమని గోచరించును. ఆర్థికదుస్థితి లేనిచో, వ్యాధుల నెదిరించెడి శక్తి ప్రజల కిలవడుట సహజము. జీవిత పరిమాణమును, భోగపరాయణత్వముబట్టి లెక్కించుటకన్న నెక్కుడు పారాభాటుండబోదు. అవసరములను విడనాడి భోగములను చేకట్టుట, ఎంత యనర్థదాయకమో ప్రస్తుత పరిస్థితులు తెలుపకనే తెలుపుచున్నవి.

హిందూదేశమునందు ఇప్పటివరకును, గ్రామములందే ప్రజల లెక్కడుగ నివసించుచున్నారు. పట్టణములలోని సంఖ్య లెక్కుము. గ్రామములకుండెడి పూర్వ ప్రాముఖ్యము తగ్గినను, అయ్యది పూర్వగ దొరికిపోలేదని జనాభా రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. పట్టణములసంఖ్య యెత్తముమీద 2313 అనియు, అందలి ప్రజలు 32,418,776 అనియు ముద్రపబడెను. ఈ పట్టణములలో కొన్నిటిని పల్లె

టూల్లనిమీ కేర్పొనవచ్చును. హిందూదేశమునందు పట్టణ జనసంఖ్య 100 కి 23 మాత్రమే గను పించుచుండ, ఇంగ్లండులో 100 కి 79 గనుపించుచున్నది. ఇంగ్లండులో గ్రామములు బాత్తుగ విడచి పెట్టబడుటచేతనే, లాయడుబార్ని ప్రభృతులు మరల గ్రామములకు మరలుదని హెచ్చరింపవలసి వచ్చెను. హిందూదేశమునగూడ అట్టిదుస్థితి ప్రబలకనుండే, గ్రామాద్ధరణము గమించి, గ్రామములను తొంటి స్థితిలోనికి దెచ్చుట ముఖ్యవసరము. మద్రాసు రాజధానిలో 5,304,806 మంది మాత్రమే పట్టణములలో గలరు. 100 కి 12 మంది పట్టణములలో గలరని తెలుచున్నది. పట్టణములను వృద్ధిజేసి, హిందూదేశపురోభివృద్ధిని పెంపొందించుట దుస్తరము. జీవకళ గ్రామములందు గనుపించిన గాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగజాలదు. ప్రస్తుతము పట్టణములందు గనుపించెడి తరుగుబెరుగులు నిజాభివృద్ధి జూపుటకు మారుగ, కృత్రిమాభివృద్ధిని మాత్రమే జూపుచున్నవి.

బొంబాయి రాజధానిలో పల్లెలను విడచి ప్రజలు పట్టణములలోనికి విశేషముగ బోవుచున్నారని మొరలిచుచున్నారు. అక్కడ నయినను, పరిస్థితు లొకను చెడిపోలేదు. గృహపరిశ్రమలు పల్లెటూళ్ల యందభివృద్ధి జెందుకొలదియు, పరిస్థితులు మాత్రు జెండక మూపు మద్రాసు రాజధానియందు పట్టణములు పల్లెటూళ్లనుండియే జెరిగివి. ఆంధ్రుల కన్న తమిళులు పట్టణములలో నెక్కుడుగనివసించెద రని తెలుపబడినది. ఆంధ్రు లికముందుగూడ స్వ గ్రామములను విడనాడక వానినే చక్కబఱచుటకు ప్రయత్నించి కృత్రిమత్వలగుట భావ్యము. ఆంధ్ర దేశమునందు పెద్ద పట్టణము లేవులేదని విచారించ నక్కంలేదు. స్వల్ప సంఖ్యాకులగు సంఘములవారు పట్టణములలోనికి జొచ్చి, అభివృద్ధి గంచుచున్నటుల రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. పార్సీలు జయునలు, ఆంగ్లోహైందవులు, మొదలగు వారికిని నిదర్శనము. కాని క్రైస్తవుల నేకులు గ్రామములందే నివసించుచున్నారు. పెద్ద పట్టణములకు గ్రామ జనులు కుటుంబములను వదలి జీవనాగమై బంటరిగ బోవుచుండురు అందుచే కలకత్తా మొదలగు పట్టణములలో పుకాసుల సంఖ్య హెచ్చుటయు, స్త్రీలసంఖ్య తగ్గి యుండుటయు గనపించును. దీని మూలమున, చెడుగుల నేకులు వ్యాపించుచున్నవని తెలియుచున్నది. నగర జీవనము సాఖ్యతాయకమగుటకు మారుగ విషతుల్యమగు చున్నది. నైతికాభ్యుదయమునకు ప్రతిబంధకమగు చున్నది.

పెద్దనగరములు మరణదేవతకు నిలయములగు చున్నవి. మద్రాసు పట్టణమున కడిచిన పది సంవత్సరములలో మరణముల సంఖ్య జననములసంఖ్య కన్న 100 కి 11 వంతున హెచ్చెను. మెరయనది యెల్ల మేల్పి బ గరుగాదని గ్రహింపవలెను. హిందూదేశమునకు గ్రామము బునాదిగనండుటకు వీలులేదని మార్పిడుగారు చెలుపుచున్నారుగాని, వీరికి గ్రామ జీవితానుభవము లేదని జెప్పవచ్చును. గ్రామములకు ప్రత్యేక సాంప్రదాయములును, ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును, ప్రత్యేక జీవితమును కలవనటుకు సందియములేదు. గ్రామమనిన, త్రాడు బొంగరము లేని ఆవరణమని మార్పిడుగారు దలచుట తప్పునుటకు సందియములేదు. మరణములను గూర్చి వివరించుటలో వీరు అవసర విభాగముల గాన్పించిరి. హిందువుల సంఖ్యను ఏ తీరుననయినను తగ్గించుట కిదివరకు ప్రయత్నించులు జరుగుచుండెను. మోటుబాతులకు ప్రత్యేకమతము గలదని భావించి

హిందువులనుండి వీరి, మార్చి నగారు వేరు చేసిరి. తక్కువజాతి హిందువుల మతమునుండి, కొండ జాతుల మతమును వేరు చేయుటకు సాధ్యపడదని వీరింగీకరించుచునేయున్నారు. అటులగుచో ఇట్టి విభాగమున కే యాధారముగలదో తెలియదు. కొండజాతివారైన దాదాపు కోటిమందిగలరు. వీరు హిందువులగారనుట, అజ్ఞానము దప్ప వేరు గాదు.

హిందూ మతమున సాంఘికమత వ్యవహారములు కలసి మెలసియున్నవి. రెంటిని విభజించుట దుస్సరము. జైన, బౌద్ధ, సిక్కు మతములు గూడ హిందూ మతమునకు దూరములుగావు. హిందూ మత విశాలత్వము ఇట్టి దానియందు సామాన్యము శ్రమియు లేదని మార్చి నగారివలె అలచుట పొరబాటు. హిందూ మతమునకు ప్రత్యేకత లేకబోలేదు. కర్మసాధారణమును, పునరన్మయమును సమ్యక్మును హిందూ మతమునకు ప్రత్యేక లక్షణములుగ గన్పట్టక మానవు. హిందువులసంఖ్య రానురాను దగ్గుదండలు శోచనీయము. ఇందుకు పీఠాని నిన్న జాతుల నిరంతరములవారు అమలోకి యేర్చుక కలుపుకొనుటయే ముఖ్యకారణము. దీని నాటకీకరించి, నిన్న జాతులను ఉన్నత హిందువులుగా మార్చుట ముఖ్యవసరము. ఇందుకు అన్ని శక్తి తోలగల ముఖ్యము. హిందూదేశమున శిశు మరణముల సంఖ్య వృద్ధిజెందుచున్నటుల గనుపించును. అతీతాల్య వివాహములును, ఆరోగ్యవిధుల కట్ల జూపెడి ఉపేక్షయు, ఇందుకు కారణముగ చున్నవి. పట్టణములలోని కార్మికుల దుస్థితి ఇందుకు తద్వలన నున్నది. ప్యాక్టరీల పరిస్థితు లగర్భదాయకములుగ నున్నవి. రానురాను బాల్య వివాహములు కొంతవరకు వెనుక బట్టుచున్నవి విశేషాభివృద్ధి గనపించుటలేదు. బాల విలంతువుల సంఖ్యయందు తగ్గుదల గలుగలేదు.

దేశభాషలను వ్రాయుచు చదువను నేర్చినవారి సంఖ్య 2 కోట్లుమాత్రము గలదు. ఇట్టిస్థితి చాల కరుత్సాహకరమని వేరుగ జెప్ప నక్కరలేదు. ఇక ఇంగ్లీషువ్రాయుచు చదువను నేర్చినవారి సంఖ్య 20 లక్షలుమాత్రము గలదు. ఇంగ్లీషువిద్య ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపించుట అసలే దుస్సరమని తేటపడుచున్నది. ప్రజలకు వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగ నున్నటుల స్పష్టము. హిందూదేశము పారిశ్రామిక దేశమగుటకు సాధ్యపడదు. ఆంధ్రుల సంఖ్య దాదాపు 24,000,000 లని మదింపబడెను. చెన్నరాజధానిలో 16,000,000 మంది గలరనియు, హైదరాబాదులో 6,000,000 మంది గలరనియు ఇతరరాష్ట్రములలో మిగిలినవారు గలరనియు ప్రచురింపబడినది. ఆంధ్రులసంఖ్య ఏమాత్రము విస్తరింపలేదు. జనాభా నిపుడును గమనింపబడిన యంశము లింకను గలవు గాని, అన్నిటిని వివరించుట కీత కావుచాలదు.

లేబరుపక్ష విజయము

కామన్సునభిలో లేబరుపక్ష సభ్యులగు క్లిన్సు గారు ప్రతిపాదించిన విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము నెగ్గెను. కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వ మోడిపోయెను. లేబరుపక్షము వారు కరిపాలనాబాధ్యత వహించుట ఇంగ్లండుకు క్రొత్త. వీరికి విషయము గలుగు గాక యని ఎల్లరుడ కోరెనరు. కాని, లిబరలుపక్షము తోడ్పాటుపై వీరియనికి యాధార పడియుండుటచే, వీరు తమ యుద్దేశములనన్నిటిని నెఱవేర్చుకొనుట దుర్లభము. ఆకారణముచేతనే, ఇతరదేశముల సాంఘికవాదులు లేబరుపక్షపు ఆ

గమనముగూర్చి అంతగ ఆశపడుటలేదు. ఆరంభము నందేవీరిని ప్రసవమస్య ఎదుర్కొనినది. ఇంగ్లండునందు రైల్వేపనివారలు సమ్యక్జీరి. వీరిని సమాధాన పరుచు భారము, లేబరుపక్షముపై బడినది. హిందూపత్రికా ప్రతినిధిలో రామ్మే మాక్స్ నాల్డుగారు దెలిపిన సంగతులజూచిన, భారతీయులు తాస్మాహము జూరగలరు. వీరి యభిప్రాయములు ప్రస్తుత పాలకుల అభిప్రాయములకన్న ముందుకు బోవుటలేదు. ఏమిటులున్నను భారతీయులు స్వతంత్ర నాధార పడి తమ ధర్మమును జుకులేక నెఱవేర్చుట యుక్తము. పరులపై నాధారపడి లాభములేదు. భారతీయుల దృఢ సంకల్పమును ఏపక్షమువారును బోనాడిజాలరు. ఇంగ్లండులో మాన్యుల సంగతాటిచక, ఎవరివిధిని వారు నెఱవేర్చి కృత కృత్య లగుదురని భావించెము.

కాన్స్టిగారి హెచ్చరిక

మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారు పొందిన విజయము, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికిగూడ చురుకు పుట్టించినది. స్వరాజ్యపక్షమువారుజూపిన నేర్పునకు శాస్త్రిగారు సంతసించెదరు. మంత్రులను పదభ్రష్టుల గావించిన పిమ్మట, పరిపాలనాభారమును స్వరాజ్యపక్షమువారు వహించవలెనని వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయుట ఈ పక్షమువారి యుద్దేశము గానపును, వీరేల ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును నడుపవలయునో తెలియకున్నది. అధికారవర్గమును నిరోధించుటయే వీరు ముఖ్యోద్యమని ఎల్లరకును దెలిసిన విషయమే. శాసనసభ జోయిన, మరల నిరంకుశత్వ మేర్పడు నేమోనని శాస్త్రిగారు భయపడుచున్నారు. ఇప్పుడు మూగ్రము నిరంకుశత్వము లేకున్నదా? దీనికన్న శాసనసభల నాటకము లేకుండుటయే మేలు. శాస్త్రిగారును, వారి పక్షమువారును ఇంతవరకు అధికార వర్గపు చర్యలపట్ల ఏ మాత్రము కదలిక జూపక, ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్ష సంచలనము నాడేరెంచుట, అనిచితము. మితవాదులు, అధికార నిరంకుశత్వమునకు మొదటినుండియు తోడ్పడుట చేతనే ప్రస్తుత దుస్థితి వాటిల్లినది. ప్రత్యేక చర్యలన అరాజక మేర్పడునని శాస్త్రిగారు భయపెట్టుచున్నారు. వీరి కీకను కలనలో వెడేపుడ్డుగారిపై నాశగలదు. శాస్త్రిగారి సహకార ప్రయత్నములన్నియు భగ్నమయినవి. ఇక నయినను వీరు సహాయ నిరాకరణపక్షము వారికి అవకాశమిచ్చునుగూడదా? శాసన సభలను భగ్నము చేయుగూడదని వీరునుచున్నారు. ఇంకను భైతీకకదతుల నవలంబించిన లాభ ముండునా? మితవాదులు దూరదృష్టిజాతీ, సత్యమును గ్రహించుట మేలు.

మహమ్మదాలీగారి సమాధానము

గాంధీమహాత్ముని సందేశము గూర్చి మహమ్మదాలీగారు డిల్లీ కాంగ్రెసులో ప్రసంగవశమున ముచ్చటించిరి. గాంధీమహాత్ముడు ప్రత్యేక సందేశమును కాంగ్రెసుకు పంపినటుల, ఎవరును భావించలేదు. వారికలుకు లట్టి యర్థ మొనగలేదు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి విషయమై గాంధీమహాత్మునిలో అవసరముగ ప్రస్తావించిరి. స్పష్టము కాంగ్రెసు ముందర, దేశదాసు గాంధీగారు తమ తండ్రితో ముచ్చటించుటలో శాసనసభల ప్రశ్న గూర్చి మాటాడిరలు. గాంధీగారు త్రివిధబహిష్కారముగూర్చి పట్టుదల జూపినియు, మూలనపరిస్థితుల ననుసరించి కాంగ్రెస్ మములో మార్పు జరుగుట యవసరమని దోచి మహమ్మదాలీగారు రలుట చేయవచ్చునని తమతో జెప్పినటులను దేశదాసుగారు మహమ్మదాలీగారి కరుకపరచిరి. మహాత్ము డిటుల జెలిపి యుండుట సహజమే. జయిలులో నున్నపుడు, మహాత్ము డిరులను శాసనసభలోని ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. మహమ్మదాలీగారి సంగతిని విషయ నిర్ణయసభలో దెలిపియుండిరి. మహాత్ము డిటుల జెలుట, ప్రత్యేక సందేశము గానెదరు. తాను అస్వతంత్రుడుగనుండ ఇతరుల చర్యలను తాను నిర్బంధించనని మహాత్ముడు ప్రసంగవశమున బలుకుట న్యాయమే. ఈసందర్భమున మహమ్మదాలీగారి సత్యమూడి రని చెబుపుట సాహసము దప్ప వేరు గాదు.

దాలీగారి కరుకపరచిరి. మహాత్ము డిటుల జెలిపి యుండుట సహజమే. జయిలులో నున్నపుడు, మహాత్ము డిరులను శాసనసభలోని ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. మహమ్మదాలీగారి సంగతిని విషయ నిర్ణయసభలో దెలిపియుండిరి. మహాత్ము డిటుల జెలుట, ప్రత్యేక సందేశము గానెదరు. తాను అస్వతంత్రుడుగనుండ ఇతరుల చర్యలను తాను నిర్బంధించనని మహాత్ముడు ప్రసంగవశమున బలుకుట న్యాయమే. ఈసందర్భమున మహమ్మదాలీగారి సత్యమూడి రని చెబుపుట సాహసము దప్ప వేరు గాదు.

సానికవార్తలు

మదరాసు హైకోర్టు:— శేకు వ్యాజ్యమూర్తి సర్. నిమారవ్యాజ్యశాస్త్రిగారు హైకోర్టుకు రాతిరి.

గుచ్చినాటి కసంఘము, మైసూరు:— శ్రీశ్రీ శుభకావ్య బ్రాహ్మణుడు మారినాడు గాకట్లడిన పాలకుల యేటనుండి సత్కారపరణయ వను కాటకమున కన్నడభాషగా నేటిరాతి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శించురు.

అడివిమృగములను చంపినవారికి బహుమతులు:— శ్రీశ్రీశ్రీ శుభకావ్య బ్రాహ్మణుడు గలనా నవరెంచి అడవి మృగముల తో సద్గుణి చిరుతత్వని చంపువారికి శాస్త్రమే బహుమతుల నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరి. ఇతర అడవి మృగములను చంపువారికి బహుమతులనియ్యకదలెదదే అను దిశ్యుడని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— జనవరి 19 క తేదీతో అరిమయ్యవారమున సామనకు నెయ్యంటికి 51.5 చొప్పున మరణసంఖ్య గలదు. అరిమయ్యును వారము 49.2 చొప్పున నుండెను. ఇతరులకు కలరాచచ్చి ఒకడు మృతిపొందెను. 16 గంట సాఫ్టకము గలదెను. అందుకే బాగయ్యెను. ఇకల్లానుంజాతి ల్లను 44 మంది చనిపోయిరి. క్రొవటి సంవత్సరము యీవారము వ 40.4 చొప్పున నుండెను.

కర్ణాటకము:— కడప నుండి పుకారు నిన్నకాతి కలతపోయిరి.

దోర్నాకల విషయము గుర్తించి తెలవాద పోయిరి. పానుగల రాజుగారు నిన్నరాతి కడపకెగ్గిరి.

గా. సర్. కర్ణాట హెచ్. ప్రభుగారు గా. లల్లాగారు, క్యాబ్లనుగారు, బొంబాయికి, డి.ఎ.డి. అచ్చిన్నకు, తెలపిరికారేజి (సినిపాలగారు తెలగూరుకు నిన్నకాతి కడపకు పోయిరి.

మాంబళి స్క్రీము:— మదరాసు పోలీసుల పక్షమున నిన్న సాయంత్రము 6-30 గంటలకు చిత్రాగ్రహణము కలవల బిల్లుకెట్టి పాఠశాలలోని ఒక సభ జరిగెను. మదరాసు కార్పొరేషను నిర్వయించుకొనిన మాంబళి స్క్రీమును ఆక్షేపించుటకై ఈసభ యుద్దేహించెను. ఎస్. సత్యనారాయణుని ఎం. ఎల్. సి. గారు అగ్రాసభాధిపత్యము వహించిరి. సభకు అనేకులు విచ్చేరిరి. శ్రీ. వ్యాసరావుగారు మాంబళి స్క్రీమును తెలుపే కార్పొరేషను వదులొనరలే నను తీర్మానము నుకూదించుచు కార్పొరేషనునందు మాంబళి స్క్రీమును ప్రదేశ కట్టినందులకు ఆక్షేపించిరి. కార్పొరేషను సభ్యుల వారిని తెలియజెప్పును వెనుకటి యభ్యుత్తును ఈ తీర్మానమును ప్రదేశకెట్టి అంగీకరింప జేసిరి. సగమునందు నివాసములకై కాళురికంత స్థలమునకా, అస్థలమును చక్కగా వినియోగించుకొనక, తుండి నివాసములను జూగుజేయక, కడపకు వలె తెలుపలప్రదేశ జూగుసూదించుటకు రూ 25 లక్షలనుఖర్చు పెట్టుట కందుగగ నుండెను కావునను జెప్పిరి. అటు కలదును నూడ చూపుచు కార్పొరేషను తీర్మానము అనుతిరి మొదని చెప్పిరి. శ్రీ జి. కృష్ణబాబుగారు తీర్మానము జూహించిరి. తీర్మానము ఏకగ్రీవుగగ సంగీరింపబడెను. అభ్యుత్తులు సత్యమూర్తిగారు ఈ తీర్మానమును కార్పొరేషను అభ్యుత్తులకిని సభ్యులకును బంపబడినట్లును కథించుచు నిర్వయించుకొని అరిటితో సభ ముగించెను.

బ్రేమ యూనియను కాంగ్రెసునధిపతి నులంధించిన
 వరకు మరల వారు రైల్వే మేనేజరుతో ప్రస్తావించరాయని దీని
 కాణము యూనియను వారి తీర్మానము నునియు బ్రేమయు
 నియను కాంగ్రెసు కవునియవారు జోక్యము కలగజేసికొను
 పూర్వ మెటులున్నదో ప్రభువాద అటునీ యున్నదనియ
 రైల్వే మేనేజరుల రైఖ్యత (పేటలమునమును కాంగ్రెసు

పి. కనకరాజు,
మేనేజరు.

ఆయుర్వేద ప్రచారము

మైసూరులో డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారి ఉపన్యాసము
డాక్టరు ఎ. లక్ష్మీపతిగారు ఎం.బి. సి. ఎ. మదరాసు మైసూరులో ఆయుర్వేద పునరుద్ధరణమునకై ప్రచారము చేయుటకు బహుళము 16వ తేదీన మైసూరులో ఉండగా మైసూరు ప్రాంతమునందు ప్రభుత్వ ఉపన్యాసము నొసరి మైసూరు కన్వెన్షన్ మెంటు సీనియరు డాక్టరు డి. మైసూరుగారు గారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. అనేకమంది వైద్యులు విచ్చేరిరి.

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు తేలికైన ఓడలను యొక్క పాఠశాలను కల్పించిరి. అది ప్రతిగ్రామములో పెరుగుచుండుటకు వాడుకగా ఉపయోగపడును. మనకు కర్మ వేదము ను నిరూపించు సులువగుచును, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు నియమించి వేలికల వైద్యచారణ సంఘమువారు మంచి ఉపయోగ కార్యములను చేయుచుండిరి తెలిసిరి. ఆయుర్వేదవిధానము నందు బాధ్యములను గురించి, వాటిని నివారించుటకు ప్రత్యేక కర్మములు గలవియు, పాశ్చాత్యవైద్యము నేర్చుకొనినవారి కల్పించిరినాడ నేర్చుకొన్నవారి చాల లాభకరముగా నుండుననియు, అట్లు చేయుటకు తమ చేరాభిమానమును వెల్లడి చేయుననియు తెలిసి, మైసూరు రాష్ట్రమునందు 16 తరగతి ఆయుర్వేద కళాశాలయు, ఆశ్రమమును నిర్మింపబడినవి తెలిసిరి.

విరాటాను గూర్చి, ఆయుర్వేద దానధర్మములను తయారు చేయుటను గూర్చియు అనేక ప్రశ్నలకు ఉపన్యాసములు వారు ప్రభుత్వ రమిచ్చిరి. అధ్యక్షులును యితరవైద్యులు కొందరును లక్ష్మీపతిగారు చెప్పిన వానిని బలపరచిరి.

* * * *

కర్నాటక ఆయుర్వేద, యూనానిసభ-బెంగళూరు
వైద్యవారి యావత్సభమున కింతరంగుల హాజరు
డా. లక్ష్మీపతిగారు వచ్చిరి. ఫిబ్రవరి 20, ఎ.కె. శంకర్ శేఖరశర్మగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. అనేకమంది ఉపన్యాసములు, ఆయుర్వేద వైద్యులును సభకు విచ్చేరిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రాంతీయస్వభావము నుండియు తెలిపెను. ఆయుర్వేదవైద్యులు యెల్లప్పుడును పూర్వజన్మలనే యడగుచుండును, ప్రస్తుతము జనులనున్న కార్యక్రమములను గమనించుచు వైద్యము ప్రాంతస్వభావమునకు వచ్చుచుండును. తేలికైన వైద్యమును ప్రస్తుతము యెక్కువగా వాడుచున్న పాశ్చాత్య వైద్యముతో సరి సమానముగా వాడుటకు, రోగులకు దానివలన బొందులాభములే కారణములుగా వోయెను. ఈ వైద్యము యొక్క ఉపయోగమును గూర్చి, దానివిధానము గూర్చి మన కరుణకరములగు రెండు వైద్యులుందును యెక్కువ యావత్సభములకు లక్ష్మీపతిగారి కంటే మించినారు. మనకు బలపరచెను.

ఉపన్యాసములు అనేకమంది ఉపయోగమును వ్యక్తికరించెను. ఆయుర్వేదము కాశ్మీరునుండియు రుష్యావేది, ప్రాచీనకాశ్మీరును ప్రాచీనచీనులకు భేదాభిప్రాయములకు కలసరము లేని స్వతంత్రవైద్యమును మైసూరునందు, యెల్లప్పుడు ఉద్వేగమునకు సహాయకరమైనది తెలిసిరి. ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేదకళాశాలను కల్పించి యాదికరకు గాంటుచేసిన విధానమును తెలుపి ఆచరణలో నుంచి ఆయుర్వేదవిధానమును సమగ్రించి ఉపన్యాసములను తయారుచేసి చాల అధికలాభమునకు నుండునని తెలిసిరి. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారు విద్యుత్ప్రసరించిన యిచ్చెట్టు యావత్సభములకు వెనుక జరిగినారు.

అధ్యక్షులు ఉపన్యాసమున, పూర్వోక్తమును ఉపన్యాసమును వినిపించినందులకు అభినందించి, సభ్యులెల్లరు నా సభమును ఆదరణలించునని కోరెను. తాను కేంద్రించునట్లే ఉద్వేగమునకు సహాయకరమైనది వాగ్దానమును చేసెను.

కర్నాటక ప్రభువు పెంచి కట్టుట

కర్నాటక, తేది జనవరి 20:—“దైనికజిత” ప్రకారము కలచియుండిరి ఆధ్వర్యం కర్నాటక విజయ రాజు యొక్క 1927 సంవత్సరము సగము జరుగుచున్నట్లే యీరవు పూర్తియైనను. మూడు పెద్దయోధులు నిలుచుటకు వీలగును. కవుల హాసక కరణములను తీసికొని వచ్చుటకును తీసికొని పోవుటకును ప్రయత్నము చేయబడును. ప్రయోజనములకు వీలగుట్లు యాదియు, తయారు గుర్తక కు లెలువైద్యులతో కలదును. ఇంకొక గాను పోవుటకు 88000 పాను 5 రూపాయలతో అంబులీయ నున్నాడు.

భారత శాసనసభ

చర్చకు రానున్న తీర్మానము

వేలము ఫలితములు

ఫిబ్రవరి 21 జనవరి:—ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీన భారత శాసనసభ యందు చర్చింపబడుటకు తీర్మానములు ఈ దినమున చేయుచే నిర్ణయించబడినవి. అందు గాంధీ మహాత్ముని విడుదల తీర్మానము గూడగలదు.

(1) డి. బి. రంగారావుగారు (ఎ) ప్రభుత్వ ఆర్థిక ప్రతిపాదనలపై భారత శాసనసభవారి కమిషన్ అధికార మొనగుటకును (2) భారత ప్రభుత్వముపై భారతములోకి గల అధికారమును పదలించుటకును (3) రాష్ట్రములందు ప్రజాస్వామ్య కాఖ్యల కింక కను చేయుటకు గాను భారత ప్రభుత్వమును సంస్కరింపవలెనని గోరుచు నుపపాదించురు.

(2) గాంధీమహాత్ముని విడుదలపై అర్. కె. వ. బుల్లభులు చెట్టిగా రుపపాదించెదరు.

(3) రైల్వే ఆర్థిక కర్మసంస్కరణలను వేరపరచుటకు గడిచి చి ప్రభుత్వమువారి వాదనను గూర్చునట్లు ప్రకటించునని గోరుచు నియోగిగా రుపపాదించెదరు.

(4) ప్రస్తుత రాజకీయ కలకత్తెలను, ప్రభుత్వమువారికి, అసహాయపాదులను గల వివాదములను పరిష్కరించుటకు గూర్చియు, భావి సంస్కరణల యభివృద్ధిని గురించినవి అన్ని రాజకీయపక్షములవారికినూ చర్చించుటకు గాను రాండు లేబులు సమావేశము ఏర్పరచునని ఎ.కె. ఎం. దుమసి గారు రుపపాదించెదరు.

(5) ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ యులు అగ్జురీషటములను సేకరించునని డి. సి. కండికరగా రుపపాదించెదరు.

(6) హిందూ మహాత్మునియలకు సాంఘిక ప్రాచీనధర్మము ననుసరించి అధికారము లానగబడవలెనని కేబినెట్టుగారు గోరెదరు.

(7) కార్యాలయసభ్యులపై కరిస్మారము వాసియించవలెనని గోరుచు కె. రామకృష్ణులు రుపపాదించెదరు.

అధికారసభ్యులనియోజనములు

గతగ్గురు కెనరలు ఈ కింద అధికారాలను భారత శాసనసభకుండుదలి భారతస్వభావము నిలుపించెను. 15 ముల్కముల వారి, సర్. చాన్సెల్లర్, ఇ.కె. ఎ. సి. కులకర్ణి 15. వాసిల బ్లాక్లు, 15. వాసి మన్ క్రిపున్యత్తు, ఎం. ఎన్. డి. బల్లభు ఇ. బల్లభు, డి. వి. హామెల్లు కి. జి.సి.ము. జి.ఆర్. కాద్య, ఎ. ఆర్. ఎ.కె. టాల్కెన్టాము, కె. ఎ. రి.డి. డాక్టరు డి.బ్రాహ్మ నిలియన్న గార్లు.

మహాత్ముని విడుదల తీర్మానము

భారత శాసనసభ సమావేశము ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీన చర్చించుటకు తీర్మానములలో అర్. కె. వ. బుల్లభులు చెట్టియారు గారు వోటింగు వోసగిన గాంధీమహాత్ముని విడుదల తీర్మానము చర్చకు వచ్చుటకు నిర్ణయించబడినది.

వైట్టుకొన్నిలు

అధికారతరకార్యక్రమము 4 వ తేదీన ప్రారంభమగును

ఫిబ్రవరి 21 జనవరి:—నేడు కాన్వెన్షన్లు అధికారతరకార్యక్రమము, ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీన ప్రారంభమగును. ఆ దినమున రెండు తీర్మానములు నిర్ణయించబడినవి. (1) భారతీయుల అధికారిని గురించినవి, స్వగతానుకూలము నిర్ణయించునని వ్యక్తి ఆచార్యులు గురించినవి వచారించి నిశ్చయించుటకు గాను, అధికారతరకార్యక్రమము అధికారముగల యొకసంఘమును నియమించునని గో. సి. సి. సెల్వాగా రుపపాదించెదరు. ప్రస్తుత కేంద్రాధ్యక్షులను తొలగించి, చేతియుల ఆర్థిక క్లిష్ట పరచుటకునాడ నిసంఘమువారు సూచనల వోల్వరతనవి తీర్మానమున గలదు. గాంధీగారిని తెలుపి వేదలివేయుటకు చర్చిదీసికొనవలెనని అర్. సి. కండికరగా రుపపాదించెదరు.

కలకత్తెయందు వ్యాంతువారిసమావేశము అల్లమున్ను తాగింద దివాలాను గురించి విచారించుటకు నియమించబడిన సంఘమువారినివేదము ప్రకటించవలెనని ఎల్లాభాయి. కార్యులు వాసుగా కడిగెదరు.

అధికారసభ్యులు

డి. టి. చాన్సెల్లర్, కె. సి. తామ్మనగార్లు వైట్టుకొన్ని అనందు సభ్యుల నియమించబడిరి. (ఆ. (వె)

ఆలీపూరు కుట్ర నేరము

అప్రూవరుని సాక్ష్యము

కలకత్తె, 19 జనవరి:— కా. తో. పురుషోత్తమ భూషణు

నైనను తదితరులు 6 గురి మైన నిందారోపణ చేయబడిన ఆలీపూరు కుట్ర నేర విచారణలో నెమ్మన జడ్జి వారియొక్క ఆ ప్రకారము వ్యక్తి గోపాంధర్లు కరిషీతులకి తన కి 7 నరులు తెలుసు ననియు నిరంధరము కాంతోపురుషోత్తమ భూషణుగారు గల ఒక కలకత్తెను గుంపున చేరిన సభ్యులనియు చెప్పెను. 1922 సంవత్సరము మొదటి దినములలో వారెను సాక్షిని ముద్దాయించి యుదకపరచెను. సాక్షి ఒప్పుకొనిన విషయము చేతమును బ్రిటిషు వారి నుండి విడుదల పడవలెననియును వాసి గాను ప్రభుత్వమువారికి మరయును వారెను చెప్పెను. వారెనుసాక్షిని, కలకత్తెలోకి తీసికొని పోయి ఒకరిచాల్యకను నొన్నతోటాను చూపించెను. ప్రభుత్వము కొరకు వోటి చేయవలెననియు యావిధముగా బ్రిటిషు వారిని తరిమి వేయవలెననియు చెప్పెను. సాక్షి తరువాత చుద్దాయలలో కొకడుగనియును కెనక కరుణపడెను అనియునాడ వోటిమలు కలన ప్రభుత్వము గంపాంధరి యామాలనున బ్రిటిషు వారిని తరిమి వేయ వలెనని చెప్పెను. తరువాత సాక్షి వాడుకుడు కాంతోపురుషోత్తమ భూషణు గాంపాంధరిని వోటిమలు చేసి ప్రభుత్వమువారిచేసి వాంబులు చేసి బ్రిటిషు వారిని తరిమి వేయవలెనని కాంతోపురుషోత్తమ చెప్పెను. ఒక కలకత్తెవారికి మరొక కలకత్తె తెలియునకుండు నట్లుగా గుంపులలోని వ్యవహారము తెలుపునట్లు యొక వ్యక్తియును కాంతోపురుషోత్తమతో వాసెను. సాక్షి తరువాత ముద్దాయించుటకు భేదము ఏక చేయబడినది. ఈ కలకత్తె ములో చేరవలె సాక్షిని అరెడు కోరెను. “చేయకు (ప్రాణము కొరకు నునము అర్పించవలెను. నుంపాక బంధువులను వేదలివేయవలెను. ప్రాణముపోయినను వాడుడని అనునది మరే చేయవలెను” అనివానికి చెప్పిరి. ముద్రించి యుంచబడిన ఒక పనువు పచ్చని కాగితముపై సాక్షి వ్రాసి చెప్పెను. రివాల్యూరు నెట్టున యోగించవలెనో సాక్షికి తరువాత తెలిసిరి. అరెడునాడ కిరినీ వని చేసికట్టుకుంటి కాకా వోటికి సంకతి సాక్షి తెలిపెను. ఈ కేసులో ఒక విమోచనము వాని చేసెట్లునును కాన్వెన్షన్ బడికి, ఇంతవరకు చెప్పి సాక్షియొకరు ముగింపవలెనని కోర్టు వారు ఆదేశములకు చాలించి లేచిరి. (ఆ. (వె.)

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము
కాకనాడలో ఘన సమావేశమగును

తెలవాద, 22 జన:— గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి మోటుల తిమ్మారెడ్డిగారు ఈ నెల 20 తేదీన, గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము సమావేశమగును. ఆంధ్రరాష్ట్రము సంఘమువారిచే నిర్ణయించబడి కార్యక్రమమును సాగించుటకు గాను వేర్వేరుతాలూకాలకు ప్రచారములు నియమించబడుదురు. తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు, ఇ.డి. వ. ర. కొ. న. ర. ఎ. బి. వ. ప. ని. యొక్క వివరములను, వేరములను తెలుపుచు దరఖాస్తులను పంపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. దరఖాస్తులు, ఈ నెల 23 తేదీ తోగా చేరవలెను. జిల్లావారీ ప్రచారములు, తమ తమ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శుల ద్వారా దరఖాస్తుల పంపవలెను.

కె.సి. ఆరోగ్యవారము-పులిమెండుల

ఈవారమునందలి ఆరోగ్యవార ప్రవర్తనము. వి. రామయ్యగారు, హెల్త్ యొనెక్టర్ గారి ప్రయాణములకు చాల జయ ప్రభుత్వము జరిగినది. ఆయనకు అధికారులును, అధికారతరములును, ముఖ్యము, వి. వాగేశ్వరరావు, పోల్లూరు, జి. వె. కటరావు, డా. బి. కృష్ణమూర్తి వాసుడుగార్లు సహాయుడి.

జిల్లకు, హెల్త్ డైరెక్టరుగారు నియమించిన కార్యక్రమము ప్రతిదినము ఉపన్యాసములతోను, కేసులను నిర్వహించునట్లు, మిశ్రానుంచుటతోను, వాసుగ కోసాగించి.

అధికారులు 19 వ తేదీన బడికెల్లలు ఆదిమాంధ్రులతో గూడిన ఉత్సవముతో కొక బహిరంగసభ జరిగెను. అందు పరిశుభరగూర్చి ఉపన్యాస మొనగబడినట్లు, క.త్రే.లా, వె. సి. రు. రు. గు. బహుమానము లొసంగబడినవి.

ఎ. సుబ్బయ్య, డి. ఎ. డి. ఎ.కె.

మధ్యపరగణాల స్వరాజ్యపక్షము

ముందుచర్య యేమి?

శాస్త్రిగారి భయములు

భూవా, జన 21:—నిన్న సాయంత్రము చక్కను సభాపతి సమావేశము జరిగెను. దాద్రుల వరలపాటి రఘుపతి వహించిరి. ఆసమావేశమున లైటు ఆంగ్లము శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మధ్యపరగణాలకానకభవను గురించి ఇట్లువర్ణనచేసిరి.

మధ్యపరగణాలలో మన స్వరాజ్యపక్ష స్నేహితులు కానకభవలో అధిక సంఖ్యాకాండములను సంపాదించుటయందును తమకు గల శక్తిని చాలాగాను ప్రదర్శించుటయందును, గన్పరచిన చాకచక్యమును ప్రకటించవలసియున్నది. ఏమి తమచర్యవలన కలిగించిన ఫలితములను, వారిని ఇక్కడ ప్రాంతములోనివారి సహపాతీతులను మాత్రమేగాక, ఈ దేశములో రాజకీయములందు పాల్గొని ప్రతివారునుగూడ అర్హులైన సమాఖ్యతో గమనింతురు.

ముందుచర్య ఏమి?

ఇక ముందుచర్య ఏమి? కానకభవ అపయోగపడెను. ఈ వ్యవధి యందు తా సంతోషించిన అధ్యయన శక్తిని, తేజమును ప్రదర్శించుట వినియోగించుట ఎట్లు అనువిషయమును చర్చించుకొనవలెను. వారి చాల అరాధన సకలకాళము లభించెను. వారి అభ్యుదయసంఖ్య ఏదో ప్రోత్సహించుట వినియోగించుట. ఇతర ప్రకటనలతో, ఈ అభ్యుదయసంఖ్య, సాఫల్యమునందిగాను. ఏమి రాజకీయకర్తలపై చేర్చిన పక్షములను సంబంధించినవాడు. అందరకును బాగుగ చెల్లించుటలపడిన అవకాశముతో ఎన్నికలందు పాల్గొనిన పక్షము వారు. వారు అధికారము సంగీకరించు నెడల, తమ అవకాశములను సమర్పించి, తమ విధానమును సాగించుకొన గలరు. ఇంతవరకును వారు తమకేంద్రీ చట్టపద్ధతిగానే యోగ్యునియించిని కొందరు తెలుపుచున్నారు. ఆ విషయము సంగీరించవలెను. కాని చట్టపద్ధతివర్తించుట, శక్తి సమర్పించియే కావలసియుండును. తమకేంద్రీయమైనవారు, కాని యింతవరకు ఫలితమును కావలసిన వారి వెనుక తగ్గునాదురు. అధిక సంఖ్యాకాండము, అధికారకాండమును వహించు పద్ధతిను సున్నవృద్ధి, సంక్లిష్టమును వెడలగొట్టుటయందు వారిచర్య (విమలైసదాశు). దేశము సంవికలదేశములలో కంటే, మధ్యపరగణాలయందు స్వరాజ్య పక్షమువారు చాల అనుకూలమును స్థితియుండున్నారు. నిరంకుశమును రాజకీయాధికారమును, ప్రభుత్వమునుగూడ కొరకును, నిరంకుశాధికార కర్తవ్యమునుగూడ వినియోగించుట ఎట్టి పను దేశమునకు బాగుగ ప్రకటించగలరు. అధిక సంఖ్యాకాండమును విశ్వాసపాత్రముగ నుండుటయినను, ప్రభుత్వనిర్మాణమును కాళిన మొదలగువిధమును గన్పరచుటయందు, ఇతర ప్రకటనలతోగాక, ప్రజలయొక యోగార్థము చట్టములను, తీర్మానములను నుపపాదించుటయందును, నిరంకుశ అధికారవర్తనను నికాంతముగ తిరిగి నింపొనగించుట సాధితమొనర్చుటయందు మాత్రమేనని ఒక కామతుడు చెలిసెను. ఇదియొకమూలమును సరియగుమార్గముగాను. ఇది యంతయు, చాలకేంద్రీయములగు నూతన విశాలమృదముతో సంస్కరణలను నిర్వహించుచు, సాఫల్యమొనరవలెను ద్వంద్వపరిపాలనపద్ధతియందు లేకుండ పరిపాలించుకర్తవ్యముల రాష్ట్రమున జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వ భారతకానకభవ చార్చితమును ప్రాయము తుల్యమిచ్చించుచున్నది. సర్. ప్రాంతస్థయుగాలి, నిరంకుశాధికార వారాధనమును తెలియించుచు రక్షణ కాళయములతోను, విశాల మృదములతోను జనిజీవ వారిలో కృష్ణాన మొనగడగును. ఇట్లుండే అవకాశములను నుండి విడిచి, ఇంతకు ఆయద్యమునుకొని కలిసనూతముల సంస్కరణలను జనించుకొన బాలకును స్వరాజ్యపక్షమువారి కాత దన్ని సాకార్యములను నొనర్చును.

కాని ఇకతరువాతచర్య గన్పరచు భతులలో లేదు. కొంతవరకుభిన్నమత మొనగడగును. అధికారము సంగీకరింపవలెని స్వరాజ్యపక్షమువారి మరయొకమార్గదిగి, తలొప్పుగా ప్రస్తుత మంత్రులతోనే ఆరదు పరిపాలనను సాగింపగలరు. కాని కానకభవసమావేశ మైసరవార, జరిగెను క విశ్వ స రాహిత్య తీర్మానమునొప్పు నెడల తమవార సంప్రదమును నిరంకుశాధికార వర్తనపరిపాలనను సాగించుటకంటే మేలుమార్గమలెను. 1919 నుండి భూర్యముననుసరిత కానకభవమైన నుండవలెను. "ప్రభుత్వము శ్రీకాళము లోలించి వ్యవస్థపరిపాలనను ఆంధ్ర

ముందింజును. మాయశ్రావణము. కాని అట్టిది సాఫల్యముగాదు గావును, ప్రజాతాత్పర్యము లోలించి వ్యవస్థపరిపాలనను సంస్కరణల అభ్యుదయ మొనర్చుటయు. శ్రీ తీర్మానమునువర్తించు మొదలగును" అని స్వరాజ్యపక్షమువారు చెప్పునట్లుండును. ఈ వ్యవధియందును తమకు పద్ధతులు భూత్రిగా నిర్వహించుకొన బడలేదనియు వివేకము వెచ్చించి నిర్మాణ కార్యములకు దిగవలసియు సాగించుచున్నాను. తేజమునందు వివిధప్రాంతములలో గల స్వ రా జ్య ప క్ష ము వారు ను, తదితరులకు ఈ విషయమును ప్రకటించుకొని, విజయోత్సాహముతో, ఆత్మాభ్యుదయములను మధ్యపరగణాల స్వరాజ్యపక్షమువారి కాంతుపడేసి తమ తమకుపడి నుపయోగించి సరియగు పద్ధతిగాని రాతలేనని గోరుచున్నాను. చాల విజ్ఞుల యజ్ఞము, తమకు అగీకారములే విషయము సంభవించునపుడు "ఈ విషయమునా కిష్టములేను. విను దీని ఇద్దరిమధ్యనూకే ముందరము. ప్రభుత్వమువారికే, ఇందు కవనమును చర్య చేసికొనవలెను" అను భావముతో తూర్పు భావము వహించి, చూచుచు నిలచియుండువాడు చాలమంది గలరు. కాని సేట్లూరకుండవాలను.

మితవాదులు చూచుచు నూరుకొనలేదు

ప్రజలకు సంపాదించవలసిన రాజకీయసామగ్రిలనుకాపాడుటకును, సాఫల్యమొనర్చుటకుని అభివృద్ధియొనర్చుటకును మాత్రమే, మేముప్రస్తుతము ప్రజాతేజమునందు అంగీకరించిము. బహిరంగకథలందు గౌరవ ము చాలా పలుకరాక, సభలందుపర్యవేషములకు నూతన మాత్రము నికాంతమునెడను. సంస్కరణలను బహిరంగముగ నొనర్చుటకు మాత్రమే మేము ముగ్ధముల నన్నిటిని అనుభవించితిమి. మేముచలించుకర్తవ్యముల మాత్రమేమియును కాకకేంద్రీయమునుగూడ చాలా యోగ్యునియించుకొని ఈ కమయమును మేమురక్షించుచు నెట్లుండ గలము. మన మందరమును ప్రార్థనముగ, ఈ అభ్యుదయ కరమగు కార్యమును సాగించవలసి, నీకాదు, మధ్యపరగణాలలో మనదే కియినోదరులను ప్రార్థించుదము. మనవాక్యమును వారు తెలిసిలేట్లకావచ్చును. కాని మనము చెప్పితిరవలెను.

అభివేదకార్యమునకు, భారతదేశముయొక్క మాత్రము ఎట్టి అవకాశమును లేక, మేరకనుండునని నేతెరచుకొన్నాము. గీతించు అవకాశముగాను. ప్రతిభుటమును, ప్రతివంధమును కల మట్టిపెట్టెనికానిగా మనము పరిగణించుటలేదు. స్వాతంత్ర్యకార్యములలో అనేకకష్టములకు లోనై ప్రజాతేజము లొనర్చుచున్నవారు, తమ అవకాశములను ఎట్టిసాధనమును విడువవలెను. కాని, ఎదుటివానిని తప్పుకోకలొ నెట్లుటయే రాజకీయములందు అనుకూలమును నుత్తమకర్త. అధికారవర్తన వారు తమ నిరంకుశాధికారము నుపయోగించుటకు గడంగునెడల ఈ పోరాటమును వారుయందు సమృద్ధిపాత్రముగల ప్రేమకుడు, కండవమారడే అవకాశముగ ప్రకటించుచుండెని తెల్పవలెను. మన ముచాలానిర్వహించవలెను. స్వరాజ్యపక్షము ప్రస్తుతపద్ధతుల సాగించునెడల, స్వాతంత్ర్యము విచారణ జనుగునను అనుకూలమునెడల, ప్రాంత నిరంకుశాధికార పరిపాలనపద్ధతులకు దిగిండుట సర్. ప్రాంతస్థైర్యము తెల్పరును నిందింపవలెను.

ప్రస్తుత భారతదేశ రాజకీయములందు, ఏమియు స్థిరముగ నిలచియుండవలసి స్థితిజన్మించి. ఈ కాలములో, నిరంకుశమును నిరంకుశాధికారవర్తన పరిపాలనను ఎత్తుకొనవలెను సాగవలెను. ఎన్నికలపద్ధతియను గాని, మరియొక సమయమున గాని సాత్విక విశోధనము, కానకభవ తీర్మానము, పన్నుల నిర్మాకరణము, మొదలగు, గల్లంతగు నాంధోభవము బాష్పించి తేజమునందను కలవర పరుచును. ప్రభుత్వముతో ప్రత్యక్షపోరాట కార్యక్రమపద్ధతులను సాగించుట అతాళము, విప్లవము మొదలగునవి సంభవించక తప్పదు. రాజకీయ సంస్కరణలను, బాటియ ప్రస్థితినిర్మాణమునకును, ప్రత్యక్షకార్యక్రమపద్ధతులను చాల దూరపుమార్గములను మనకందరమును తెలిసినవిషయము. అంగ్లదేశమునందలి భారతమిత్రుల కార్యముల చర్యలవలన కష్టములనునెందు, వారేమియు నొనర్చవలక గోవుకురయు గమనింపకుండనుండవలెను. సారాజకీయములు, బిటిషు సంబంధమును నిర్లక్ష్య మొనర్చుటకును, అంగ్లదేశముగాని భారత మిత్రుల సహాయములేకుండ మనము చూచుట జనగణములను నిండుటకును, అంత పీడనమును కలుగలెననిగావు. స్వరాజ్యపక్ష చర్యల ఫలితములగురించి అంగ్లదేశమునందుగాని మరిఇకరదేశములందుగాని ప్రజలందుగాని భేదాభిప్రాయము అందవలెను. ఆవిషయము నట్లుండుట, ప్రస్తుత పార్లమెంటునందు కష్టములు

ము॥ ప॥ స్వరాజ్యపక్ష విజయము

భారత ప్రభుత్వమువారి కలవరము

శ్రీ, జన 19:—మధ్యపరగణాలకానకభవలో స్వరాజ్య పక్షమువారు గాంచిన అద్భుతముగు విజయమునుగురించిన వార్త ఈయదయమున నీపురమున వ్యాపించెను. శ్రీ మంత్రులమునందు విశ్వాసము లేదను తీర్మానమునకు 24 ప్రతిపక్షులతోడను 44 ఆనుకూలములతోడను విజయమునెడనియు, అందుచే కానకభవ, తిరిగి యెప్పుడుసమావేశమగునదియుగూడ వెలువకుండ ఆ సాయంత్రము మూసివేయబడెననియు ఆ వార్తతో చెలిసెను. ఈ వార్త, శ్రీ మంత్రులకారలమృదములకు కల్లడిల్లలేనెను. వారి ప్రతిభిగాని బలముండే గాక, ఇండియను సెక్రటరేటుయందు గూడ చాల కలవరమును కలగచుండును గానయ్యెను. మధ్యపరగణాలలో గలిగిన ఈస్థంబనమునండి కిష్టించుకొనుటకు మార్గముకొరకుగాను సెక్రటరేటులో నిబంధనలను, చట్టములను తిరిగి బాగ్రత్తతో జరిగజేయించిరి. ఇదివరకే ఇట్టివిశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును మద్రాసుకానకభవలో రామలింగారెడ్డిగారు ప్రతిపాదించినప్పుడప్పుడుమంత్రులగూడ విడిపోవునని యెంచినను, అట్టి తీర్మానము విజయమునకుట, సంస్కరణల కరమున, వాగ్మరమే, మొదటిది. మధ్యపరగణాలకానకభవలో స్వరాజ్యపక్షమువారు ఈ తీర్మానము వర్తకసంఖ్యాకముగా సామోదించకే యుటచే నీదేశమున, కానకభవమంత ఆంధోభవమును వెలువర్చును ప్రోత్సహించి. ఎత్తుకొన అధికారమును, సామగ్రిలను సంపాదియుట కీతవంధము అందేకొనబడెను. అధికారాలిండుమును సంగీకరింపకలొననను తిరిగి సభయెప్పుడుసమావేశమగునదియు వెలువకలొననను నిలచియుండునూడ ఇదివరకు కనియెనుగని ఈ ప్రతివంధమునండి తప్పించుకొనుమార్గము వాగించియుటకు గా నీవ్యవధిని చేసికొనవలెను ప్రతివారిని చెలియును.

మితవాదమంత్రులనుచిట్లు పేనుగా రవలంబించవలసిన చర్యను గురించి చర్చించుటకు మితవాదము: ఘనము లేదు సమావేశమునని చెలియుచున్నది. ఆరదు రాజకీయము నొనర్చుటకంటే నుత్తమమార్గము నేరొకటిలేదు. కాని ఇకదేశములలో గల అచారముల ననుసరించునెడల మరియొకమంత్రులము నేర్పరచుటకు గాను ప్రస్తుతకానకభవమర్తవేని శ్రీ తీర్మానమును జనుపవలెను. అట్లుగానిచో, ప్రజాతాత్పర్యము నన్నిటిని, గన్పరచుకాకే తీర్మాని మి:టూరే సంస్కరణల కాలమునందుకలె పరిపాలించవలెను. ఈసందర్భమున శ్రీతీర్మానముగలదు, జానుటకు ఇండియాలోను ఇంగ్లండులోను గూడ చాలకాళకముతో చేరియుండురు. ఈసందర్భమున ప్రభుత్వమువారు కలంబించు చర్యను బట్టియే ఇతరరాష్ట్రములందు భారత కానకభవయందును, స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ కార్యక్రమమును నిర్ణయించుకొందురు. (హిందూవిలేజు)

నేరకాళాప్రతినిధుల తీర్మానము

అచామృదాబాద్, 19 జనవరి:—స్థానికలాయమునకే కాళుల ప్రతినిధులు నేరకాళాప్రతినిధులకొరకై పనిజేసి బాధపడికాళి మూడు తెలవరకు భూత్రిగానులియుటకు తీర్మానించిరి. (ఆ. తె)

ద్విపుడుగారి: భారతదేశమున కెక్కువ సంస్కరణల నొనగలేనను ప్రతిపాదించి భారతదేశము తమమున నెట్లువాదించగలరు? భారతదేశమునందెట్లు నెక్కువ పలుకవలెనని గుని నిర్మాణమును కేంద్రీకరణ రాజకీయములను, అత్యధికము శక్తిని సంపాదించి మంత్రులమును లోలించిన తరువాత ఆపరిపాలనాభావ్యురను తాను వహించుకొనించెనను విషయమును వెద్దిపుడుగారు తనవాదనల బన పరచుటకు గానుకవారింపగలదా? భారతకానకభవయందుగూడ నెట్లుజరుగునో దలచుకొనిపుడు సామ్యమును భయముచేడవలెననిన్నది. కేంద్రప్రభుత్వము ఇధికారమును సంపాదించుటకు అందరును కలసి పనిజేసినవరని నేనుభవింపచున్నాను. మితవాదమునీదాంతములకును సేవకనుసాధనని ఆకీయములకును శింగము అగునెడ, భారతదేశమున కిధికేశ్వరపరిపాలనను సంపాదించు ప్రయత్నము లన్నిటియందును నోడ్చుటకు సేకసంఘము వారు ప్రయోగ మొనర్చుచున్నాడు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వనిర్మాణము మధ్యమ మొనర్చు కాళయముల చర్యను కానకభవమొనర్చుచునెడల అందరునుకలసి ఒక్కటిగా చర్యచేసికొనుట అసంభవముగును. వాగ్మరమునందలి మనశ్చిలులను బిందు కార్యక్రమములేమరాజనీతి యొక్కమై సర్వస్వస్వరాజ్య సహజము సాధకమైయుండునని ఆశించువము. (ఆ. తె)

భారత రాజకీయములు

ఎన్నికల ఫలితములు

అంతకు ముందు జనవరి 21 తేదీ దినపత్రికలందు యీ క్రింది వివరముగ సంపాదకీయవ్యాసము ప్రచురింప బడినది:—

భారత జాతీయ కాంగ్రెసు చాలావరకు పూర్తియైనది. ఇంకను యెన్నికల ఫలితములు తెలియనివి తెలిసినప్పటికిని పరిస్థితులం దెక్కువ మాత్రమేయైన గలగజాలదు. అయినప్పటికి ఫలితముల బాడ మధ్యరాష్ట్రములందు తక్కువ మిగిలిన రాష్ట్రములలో స్వరాజ్యము కాదుగా కాననభయము సంక్రమించుటగాని అంత ముందించుటకు గాని తగినంత మెజారిటీ సంపాదించలేదని తెలియగలదు. సామ్రాజ్య కాననభయమున్న 145 యెన్నికల స్థానములలో 52 స్థానములను మాత్రమే పోలడగల్గిరి ఇంకను వరుసయే వోట్లనుండి యెన్నికల ఫలితములు కాలేదు. విజయవాడ 145 మంది సభ్యులుగల సామ్రాజ్యకాననభయము యందు స్వరాజ్య పక్షమువారు తమకున్న బలమునుండి తప్పింపరాదు అక్కడనున్నది మధ్యరాష్ట్రములలో గారు అభివృద్ధియందును బాంధిరి ఎన్నికల స్థానములు ఏలది కాలింగిలోను స్వరాజ్య పక్షమువారు ఏలదియందు యెన్నికలు సర్వములనుండి. ఆ కాననభయము 69 మందిసభ్యులతో 60 మంది వేరేయందు బలముగ స్వరాజ్యపక్షమువారికి కన్నముగ మెజారిటీ యున్నదన జలయంత. బెంగాలు కాననభయము మొత్తం సభ్యుల సంఖ్య 189 లోను 118 మంది యెన్నికలను సభ్యులు. అందు హిందువులను మహమ్మదీయులను తేరి స్వరాజ్యపక్షమువారు 49 మంది యెన్నికలు. బెంగాలు గవర్నరు లిట్లను ప్రభుత్వ సి. ఆర్. దానుగారి మంత్రుల నిజమింపననిరదిగ ఆహ్వానించి నందుల కై ఆహ్వానము అభివృద్ధిచిరి. కాని కాననభయము ఏలదుగాను యెక్కువకు నుంచుకో వారివారుగానే యందులకు నిజమంపుట సక్రమము గావున ఆహ్వాన తేసిన పని ప్రభుత్వనిర్ధారముల కనుగుణముగ నున్నదని తెలియజేయును. దానుగారు అట్లుచేయుట తేదని తిరస్కరించిరి. గవర్నరుగారెట్టి కష్టము తేవడనే స్వరాజ్యపక్షము ముగిసివర్తము నేర్పరచెను. ఈమధ్యస్థ మెట్లుపని తేయనో బాడవలెనని అందరకును కోరికయెన్నికలు గానించుచున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చిన పిదప బెంగాలు కిలాఫ తువకునువారికి పరిపాలనముందు నూటికి 40 ఉద్యోగములు నిచ్చెదమని గానించిన మొదలబడిక బాడ దానుగారి తంత్రవ్యవహారము దెలియగలదు. ఈ విషయమును అనున ప్రతిపక్షము నుండి శింపలేదు కాబోలును. కాని సంవిధానముండి పిల్లి బ్రెంపకనే దానుగారు సర్వాధికారమును వహించి చేసినదని హిందూ అను సభ్యులు తరగబడిరి. దానితో స్వరాజ్యపక్షముయొక్క ప్రయత్నము ధగ్గమై పోయెను. ప్రభుత్వమునకు యెక్కువ పక్షముగ నుండుది ఒక్క మధ్యరాష్ట్రములందే కాని స్వరాజ్యపక్షము ముగియు నున్నదిగా బాధ్యతను హిందూవంద తిరస్కరించు నెడల వారు తేవడనే గవర్నరు పరిపాలనము తేజువని యందును.

స్వరాజ్యపక్ష విజయమునకు కారణములేమి?

స్వరాజ్యపక్షము వారి విజయమును బడయుటకు కారణము భారత రాజకీయ పరిస్థితుల గమనించినచేతయగుట. భారత జాతీయ కాంగ్రెసు సమగ్ర స్వరూపమువారు యెప్పుడును ఆంగ్లేయులకు నేయుండును. ఎన్నికలకు రెట్టి యనుభవములే నినాచై ప్రజలకు రాజకీయము లుపేయమియో అనలే దెలియదు. సక్రమముగ వచ్చినందు స్వరూపముల కన్న యెక్కువగా స్వరాజ్యము వచ్చినది ఆకస్మాత్తులను మోసాతులను చూచుచు ప్రభుత్వముగ నిజమగుటలు అందగా యెన్నికల సమయమున తేయ ప్రచారమునకు యెక్కువ పీల్చెదను. స్వరాజ్య పక్షమువారు యేమాత్రము తేవడ యెప్పుడును యెన్నికలవారు తే ప్రయత్నించుచుండిరి. మితవాదిపక్షము వారునో, అందు జాతీయ లనేకులు ఉద్యోగకాధ్యక్షులందుండి నిర్వాహక వాచకీయము తెలిసికొనవలసియందు. వారి ప్రతిపక్షము తేయ తప్పులను వారికింకను లాభము గలగజచ్చును. పూజాలో 40. తేజనాదూరు సమగ్రానికి అభ్యుత్థులకు మితవాది మహాసభ ముంచిత్త్యులకువారు భావములతో మహాసభ మయ్యెను. ఫలమును నిర్వాహక వోటు తేవన్న యెడల యామాత్రము చాలదు. భారత ప్రభుత్వ కాననము లో దెలిసినట్లు 1929 లో గాక అంతకుముందే పరిపాలనా

కాననము సంస్కరింపవలెనని కోరుటతో మాత్రము మితవాది పక్షమువారును యేకీభవించిరి. కాని యీ మాత్ర మనుసరించుటలో గలగజచ్చుటలు వారికిలే ననభయముల మహాసభయును గుర్తించుటయు. ఇప్పుడుభారత జాతీయము రాజామన్నలా తి మతవి ద్వేషనలము ముంబాయిందే బిటిషు ప్రభుత్వము ఆ పగలదు. భారత ప్రభుత్వము భావమునకు గల కష్టములను తెలిసి కొనుటకు కాకినాడలో సమావేశమైన భారత జాతీయ మహాసభా కార్యక్రమమును పరిశీలించుట యనగరము. ఈ కాంగ్రెసుకు అభ్యుత్థులహింసల మహమ్మదీయలగు తాను ప్రభుత్వమున మహమ్మదీయులనియు పిదప భారతీయులనియు ప్రకటించెను. దీనినిబట్టిచూడ కాంగ్రెసు సంస్థాపకుల సంస్కారమును తేలించుచేసి రూపయెను. మేజారిటీగాని కిలాఫతు మహాసభాధ్యక్షులకు నుండి భారత సైనికులు తేయను తీరర దిశనుండి రక్షించుటలో పాల్గొన నూడదని గానించిన యందుల నిర్వచనము సరియైనదగు నెవల భారత జాతీయ మహమ్మదీయ పరిపాలనమును ఆహ్వాన ఆహ్వానములను, భారత సరిహద్దుల కావలకుండి సమాజమును కోరునట్లును గ్రహించవలయును. దానుగారి విధించిదీకై వచ్చిన తీరభివృద్ధియు బాడ పూర్వమునుండియు నాటుకొనియున్న విద్యమములెట్లు అగ్నివ్యాసము కాంగ్రెస్ విజయము గావడు. ప్రభుత్వము మారకుండ నుద్ధరముగ నుండుట పాథ్యముగ యెచ్చుటకు గానించదు. కావున భారత జాతీయ భావ్యతాయంత్రప్రభుత్వమును బాంధులను తేయ నిర్వచనముతో నే మన ముండవలయును. విలే ఆఫ్ ది యెన్యూరిగ జరుగవలయును. జాతీయము బాటియోయమును రాజకీయ భావ్యత యె బలమునున్నది భృతము తేసికొనవలయును.

ఆ ఒక్క మధ్యరాష్ట్రముల కేమి, ఇతర రాష్ట్రములలో స్వరాజ్యపక్షమువారి తీవ్రాభిమానము చచ్చుచే పోవుట వలన భారత పరిపాలనను నిజముగా చాలకష్టమైన పనియెను. ప్రతివోటును కాననభయమును ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులే మెజారిటీగా నున్నారు. ఒక్క మధ్యరాష్ట్రలో మాత్రము ప్రభుత్వపక్షమునది గలదు. కావున ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులలో యొకరుండి భేదాభిప్రాయములను మెజారిటీ తక్షణము యొక్క బలమును బాంధుల కనుపాలముగ విధానముల నేర్పరచినగాని, ప్రభుత్వమువారు కానన సభల సమాజముతో ప్రభుత్వము తేయవలదు. రాజకీయ విధిని గవర్నరులకు ప్రత్యేకాధికారములు గలవు. ఒకటితేడ ప్రభుత్వమును తప్పునెవల వారు అప్రత్యేకాధికారమును నెవల యుండుతేవడ ప్రయోగించవలసినదే. కాని అప్రత్యేకాధికారము మామూలు ప్రభుత్వ నిర్వహణమును దుండవలెనని యెప్పుడు గోరుటలేదు. కొన్ని విషయములలో మాత్రము భారతీయులం దిరుగు యే కాభిప్రాయముగ నుండునని చెప్పవచ్చును. తేటనే ప్రభుత్వనిర్వహణమును నిర్వహించేయుట, వారివారి మహాసభ యొక్క లెట్టును దీని తెలియను ప్రతిభుటింపక. రెడదని సామ్రాజ్యమునందలి భారతీయుల నిధి. మూడవది పన్నుల నిధి వృద్ధిచేయుటకు ప్రాతిపదిక. వీనిలో రెండు భారత ప్రభుత్వాధిపతిని సామ్రాజ్యమహాసభ నిర్వహించి యాంశమున భారతీయులకు వలసదేవులలో నుండు కష్టముల తగ్గి ప బడుటలు వాగ్దా ముతేజుబుడి. తేలాపల, వైద్యకారణముల ముంచి, 1919 భారత కాననము పరిపక్షముగానితే పరిపక్షమునని మాత్రము బిటిషుపక్ష మేదైనను ఆకస్మాత్తుగా. ఒక ప్రభుత్వము మారకుండ 10 యేండ్లందుకు యెక్కువలొనది గాదు. ప్రభుత్వ విధానము అభివృద్ధి తేవడతేవన్న ప్రభుత్వముతో సమాకరము తేయనెడల ఆ అభివృద్ధి చాడకటమియే తేవారునని భారత జాతీయములలో అదృశ్యిది కాని వారు గమనింప వలయును. ప్రభుత్వ విధానమునందే అభివృద్ధి విస్తారములకు తగినంత అవకాశముగలదు.

కోహట్ మాత్రమేదారులు లోబడుట

సినిమా, జనవరి 10:—అఫ్ గను ప్రభుత్వమునకు కోహట్ మాత్రమేదారులు లోబడుటకులకు యాకముం దిట్టిదరురములు జరుగవుగదానిని సినిమా జనములలో వికారంతి ప్రచురించి. అయినను యానయయమండే మాత్రమేదారులు తిరిగి సరిహద్దులలోనికి యేకుండ వీరికి తిరిగి యెట్టిది విధించురాని ప్రజలలో అతురత బాడవచ్చుది. 'ఆర్' 'అదర్ సను మేదర్ సు లండికొటాలు దగ్గర చంపిన వారికను పట్టుబడలేదన్నంగలి తీరు మరచిపోలేదు. అఫ్ గను అధికారులనుండి పోపోయిన వీరు కట్టుబడలేదని ఆరురకగా చూచుచున్నారు. (ఆ. (వె))

1923 సం॥ భారత దేశము

(అందను ప్రయోగము)

జనవరి 1 తేదీ అందను ప్రయోగము ఆనందభవమును ప్రచురించుచు అందు 1928 సం॥ మూల జరిగిన విషయములను అన్ని దేశములను గూర్చి ప్రాయము భారత జాతీయము గూర్చి యీ క్రిందివిధముగ ప్రాయముచెప్పింది:—

భారత జాతీయమునందీ వంశవర్తము రాజకీయ వివాదములతో ప్రారంభమయెను. ప్రేమకాన్యమునందు భారత కాననభయమును, నిర్వహణమును వారిభేదముల తోలగియ బిట్లులవై ప్రభుత్వము అందింపబడెను. మూర్ఖులలో రెండుతేట టిట్లులవై ప్రభుత్వము వారిపోయిరి. కొన్నికొన్నితేట వీరకు ఉప్పుపన్నును యెట్టుడి తేయటకు భారత కానన సభ యంగీకరింపక పోగా కాకతీయిది అభ్యుత్థులమును గట్టితేయటలని వచ్చెను. ఈ కావల ప్రయోగమునందు తి నేవలలో భారతీయులను తేర్చియున్నద లానుగారిని అందనులో ప్రాతిపదికముగ తేసియు ప్రజలకు పాతర్యములు తేయబడెను. మూర్ఖు 22 తేదీని ఇంచితేట కమిటీ వారు 1923 కొట్టు అప్పు తగ్గుముల సలహా నియమ నితేడిన ప్రచురించిరి.

వీర కాలము జరిగిన ఆకాలి అల్లరులును, ఏద్రెలులో అల్లరులను అల్లరులను, కాకతీయముల హిందూ మహమ్మదీయులకు మరల పోలాటలు నూచుటకు పక్షితులను క్షిప్తము తే నే నగ్ల కాంగ్రెసు మహాసభ వలన అతివాదులే విజృంభించియున్నట్లు తెలియుచున్నది. బిటిషు ప్రభుత్వము బహిరంగపరచెననియు, కానినోట్లంతునను ఆహ్వానించుట తిరస్కరించుట గానించబడెను. కాంగ్రెసు సభ్యులు కాననభయ యెన్నికలందు పాల్గొనుటకుండలేను నిర్వచనముతో ఒక మధ్యప్రదేశ్ ముతేయబడెను. దీరెంబరులో భారత కాననభయము, కాన్పూరు కాననభయము జరిగి యెన్నికలందు స్వరాజ్యపక్షమువారు గానించ విజయములకు ప్రత్యేక ప్రాతిపదికగలదు. బెంగాలులో వారు యెరిపక్షములకన్న అధికపక్షములకు నున్నారు. విజయ దానుగారిని పరిపాలనా భావ్యతహింపును లిట్లను ప్రభుత్వ కోరగా ఆహ్వాన తిరస్కరించెను. రాజకీయముగ క్షిప్తములేదేక సంకల్పములలో బాంధాయింతురు నున్నారు. వంశేక పని సాగుట గమనింప వలసినదే. దీనికి కేంపుకానము 1928 అక్టోబరులో తేజుబొనెను. ఇప్పుడి 40 లాట్లముగారి పరిపాలనా విజయము వలన స్మరణచిన్నముగ నుండగలదు.

కాకతీయములందు కొంత కష్ట కాలమునచ్చెను. జనవరిలో మహాసభలవై చర్యదీసికొనబడెను. వారి గ్రామముల వైచెనుండి బాంబులు తేయబడెను. మూర్ఖులలో వారి ప్రయోగము లన్నియును భగ్గుముతేయబడెను. విలే ఏద్రెలులో కొనబు నును ఎల్లిను అతివాదులు సాత్యతేయటకులకు భావ్యతేయము గల్గెను. ఆమెవారును కాంతీయ యెత్తుకొనిపోగా స్థానసతి మడి ధీకతో తేవించెను. ఆప్పుడు ప్రభుత్వమువారు యీ విషయమున మానము వహించియుండుటనలన నేరములకువారికి అరెస్తుచేయుట కష్టమయెను. అప్పుడు చెరసాలలోను దీ విచారణగానన్న లాండికొటాలు హిందూలు తేవించుకొని పోవుట వలన మరొకక్షిప్త మేర్పడెను. అప్పటినుండియు మామూల సరిహద్దు హింసలందు చాలకుండి అగ్గియోక్కములు విపరదీరి.

రిడీమరు పడవ

దరిమిలావార్త

తిరువనంతపురం, జనవరి 21:—కవివారం సామంతులం వారికి 19 కేసులును తీసిరి. ఇంక 8 కేసులును నీటిలోనున్నవి. పి. కల్లు వారు ఎంతకయెత్తుంచినను బోటు తేలేలేదు. బోటులై ఎక్కువకువచ్చుతేనీట్లు తెలియుచున్నది. ప్రయాణము రిగినప్పుడున్న ప్రయాణికులలో 118 గురి మేము పోలీసు వారిదగ్గర నున్నవి. వారిపేరులకు తీసికొనక పూర్వమే కొంత మంది తల్లిపోయిరి. చనిపోయినవారిని బోటుమీద పనిచేయు వారిని కూడ కలిపిట్లుయిన బోటుమీద 151 మంది ఉన్నట్లు తేలుచున్నది. 95 గురికి బోటులై నెచ్చు యాచుబడెను. క్విలానుదగ్గర బోటు బయలుదేరుచున్నప్పుడు పి. కల్లు ఉద్యోగి పడకుట ఎక్కువకువచ్చు అక్కడ తేజుతేదని చెప్పెను. కవాలిపాలెను, తేట్టితేడ కొంతమంది ప్రయాణికుల తేక్కియుండును. (ఆ. (వె))

నెల్లూరు నందు హిందూ మహమ్మదీయ సమైక్యత వంత ప్ర
 కృతములును వీరములు, పూర్వము నెల్లూరులో జగదీశు లాదు
 మహమ్మదీయ తెలిసినను, గుంటూరునందు జగదీశు మహమ్మదీయ
 గారు నెల్లూరుకు తీరిది యందుకు కల్పించిరి. నెల్లూరు మావ
 నివో ఆంధ్రదేశమును మీరు మావతనని భావించవలసియగు
 వని తెలిపిరి. ఈదివఱు గుంటూరునెల్లూరు నుండు గూడజేత
 జరుగ నందుకుచే వారు రాజుల కుండెరి. ఆంధ్రదేశములో
 నెల్లూరు వొక్కటి పూర్వయుండుటకెవరునుండుట తోచదు.
 కాని ఆవిరుదమును పుష్కరించుటకే రచ్చిరిని, జగదములకు
 గొప్ప, గొప్ప కారణములు జన్మని కాబోలునని తలచిరిని.
 నెల్లూరుకు స్వరాజ్యము కన్పించి, ఇరువురు పంతులువలె ఈ ప్ర
 లాదు మహమ్మదీయ రుణకొండెరి. ఇతరవొట్ల స్వరాజ్యమును క్రతు
 త్తము జరుగుచున్న ఇచ్చట పంపపు జగదము నేను మహమ్మ
 రాజుండెని. మాకు ఆధికారము కావలయునని హిందువులు,
 మాకు కారలయునని మహమ్మదీయు లనుచున్నారా లేక
 హిందువులు మహమ్మదీయకు ప్రదేశములకు విడిరియచున్నా
 రా మహమ్మదీయులు హిందువులను బాధనెల్లూరు మహమ్మదీ
 యని నేను తలచుచుండెరి. ఇచ్చట కారణములు విచారించు,
 జగదీయము వికలేదు. ఇహు సృష్టమైన కారణములకు విడిరిని.
 అది యుగ్రానుయోగముకాదు గొప్పలై యిరి. మొదట జగదీయ
 యెదుట మేకము వాయించుటతో ప్రాంతించిరి. ఆదివ
 యమున జగదీయ చూసిరి. ఈ కార్యక యంతకన్న గొప్పకారణ
 ముట, హిందువులు పులివేడులు నేనుకలయుననియు, నక్క
 లుగా నుండుట కిష్టములేదనియు తెల్పుచున్నారట. ఈ కారణ
 మాత్రే యొక కష్టమైననులే, పులివేడు మే నేనుకలెనని కష్ట
 లుట్టియున్నారట. మహమ్మదీయవారియు, పులివేడు మాకు
 సంబంధించినది. మాకు దే గడుమానిరి. పులులనుని యనుకొం
 టిమి కాన హిందువులు పులివేడును నేనుకలదనని చెప్పు
 చున్నారు. హిందువులు పులివేడును నేనెవరో మా మహమ్మదీయ
 పోవును, మా మహమ్మదీయను నెందకునును అని చెప్పిరి. కాని
 యెందరు సాక్షుల యుద్ధి కా దొదానోట్టిరి. ఈ విషయ
 నుచారణమునకు జగదీయములు చాల పరిహాసాపహ్నయైరి.
 భారతదేశము స్వరాజ్యమునై పోకలమోడుచుండ, నెల్లూరు
 పులివేడులకు బొట్టానుగా, మాకు స్వరాజ్యమునదు. పులి
 వేడులు కావలెననెదరా లేక స్వరాజ్య పులివేడులనుదార్చి
 నుండుటకా, నెల్లూరునుదార్చి నేను చక్కని విచారించిరి.

గోపీనాథ సాహ నేర చారణ

[illegible]

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 22-వ తేది మంగళవారము

(1) ఖాన్యములు

కనెరలు కా 1-1	రూ 45.0-0	మొత్తము 55.0-0	మొత్తము
బియ్యము బస్తా			
మసూమి సాదా	,, 45 గల	రూ 12-4-0	14-0-0
సెల్లా	,, సీటా	,, 15-8-0	16-0-0
సీట్ల	,, సీటా	,, 15-0-0	16-8-0
రాగము కా. 164 బస్తా 1-1	,,		8-8-0
మత్తము	,,	23-8-0	24-0-0

(2) వస్త్ర ఖాన్యములు

కండులు బస్తా 1-1 208	రూ 12-0-0	రూ 18-4
సెల్లా	,, సీటా	,, 10-8-0 10-12-0
సెల్లా	,, సీటా	,, 12-8-0 12-18-0
మినుములు	,, సీటా	,, 18-0-0 18-12-0
చీలము	,, సీటా 164	,, 7-4-0 7-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

మత్తములూ కా 1-1	రూ 180-0-0	185-0-0
సెల్లా	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం కేరసెనగవస్త్ర కా 1-1	,, 60-0-0	62-0-0
యెర్ర వస్త్రము	,, 55-0-0	58-0-0
కేరసెనగవస్త్ర గానుగ కా 1-1	రూ 145 మినుగవస్త్ర 140	
అముదము నూనె కా 1-1	రూ 165-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకము కా 1-1	రూ 285-0-0	240-0-0
కూరకము	,,	రూ 200-0-0 205-0-0
మినుగవస్త్రము (గుంటూరు) కా 1-1	రూ 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుచాయకము సీట్లముల ముండు 1-1	రూ 45, 50	
కాళహస్తి సాయకము	,,	రూ 60, 70
సెల్లా కా 1-1	రూ 50-0-0	65-0-0
అంకరము కా 1-1	రూ 85-0-0	58-0-0

(5) ఇనుము

పట్టులు రథం కా 1-1	రూ 82-0-0	88-0-0
చదరం	,,	84-0-0 85-0-0
రథం	,,	86-0-0 44-0-0

(6) లోహములు

కెండి 100 కుంటు	రూ 78-0-0	80-12-0
బంగారము, కుంటు 1-1	రూ 24-8-0	25-0-0
కర్రలు 1-1		16-1-8
ఇత్తడి కా 1-1	రూ 275-0-0	280-0-0
కాగి సీటా	రూ 815-0-0	820-0-0
అస్కా చెక్కర ల 1-1	రూ 58-12-0	54-2-0

(7) రంగులు అలిజరైను

అల్లకమ్మలు	20 డిగ్రీలు	రూ 115-0-0 120-0-0
కొట్టి కమ్మలు	సీటా	

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద
రకము గోడకు కలిపించు 1924 సంవత్సరము
కాలండరు దరఖాస్తు పంపినవానికి ఇనా
ముగా పంపబడును. 191

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

చాకులు-తాళములు

మంగళికత్తులు.
అల్లకమ్మలచే చేయబడినవి. తెలుగు.
తెలుగే ధర్మశాస్త్రాలగుడు బ్రాహ్మణు.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కల్లూరు అండ్ లోక్ మేకప్ లెడ్.
8081 పెద్దపురం. (గోదావరిపల్లె)
తెలంగాణ్ అండ్ తెలుగు: "ఇంద్ర ప్రస్థ" పెద్దపురం.

Grand Reduction Sale till the end of January
బహుశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముపంతులు
గారి పుస్తకముల నెట్టు రూ 16 లు విలువగలది
రూ 10 లకే యిబడును.
శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి సాక్షి నాలుగు
భాగములు, వారి యెర్రనాటకములు మావద్ద దొరకును.
భీష్మపతిజ్ఞ:—కర్త-మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి
చక్కనిక్రొత్తనాటకము. వెల రూ 0-12-0 లు మాత్రమే.
కన్నపుదొంగ, పగటిచుక్క, అగ్గిరాముడు
మున్నగు పరిశోధక నవలలు, అనేక క్రొత్త
నాటకములు, నవలలు మొదలగు పుస్తకము
లన్నియు మావద్ద దొరకును. సరస్వతీ
వాచకములు (Approved by the Text-Book
Committee Madras) నెట్టు ఒకటి మొదలు
ఎనిమిదివరకు వాచకములు వెల రూ 2-12-0.
అర్ధశాబ్ద పంపినచో క్యాటలాగు పంపబడును.
కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,
గోదావరి బుక్-డిపో, రాజమండ్రి.

ఆంధ్ర దేశ గ్రామపాలకులకు మనవి

ఆన 1918 సంవత్సరాంతమున మనదేశ సామాన్యమైన యీ
ప్రభుత్వముచేతూడ స్థిరపడుచున్న మంగళవారపురమున
ఇద్ద చిత్తులై ప్రభుత్వము ప్రయత్నించిన లగాయకు (గ్రామపాల
కులు) మెల్లగాని కాలా గాదుడల రాష్ట్రమునకు జరిపి సం
భావముపొంది తమ అసమర్థుల తెలియదర్శకముగాక
గౌరవము, శ్రద్ధాభివృద్ధి మొదలగు వానినిగూర్చి ప్రభుత్వమునకు
రాజకారములగుడ జరిపి. ఈ అంశాభివృద్ధిగల గ్రామ
పాలక విధి అగ్రహారం గ్రామపాలకులకు కొలది చేయుట కృత్తి
చేసి. తమ కోరికలు పూర్తిగా తమ కోరికల అసంపూర్ణత
రై. అసంపూర్ణత చేసిన పాలకాధ్యక్షుల గాదుడలగాని పాలక
సంఘముల ఏడి. మహర్షుని ఉద్దేశములూ దీక్ష అంశసభ
మ, సంఘములను దిగజానవి. ఆంధ్రదేశ గ్రామపాలకులకు
మనమున ప్రయత్నించు "గ్రామపాలన" పత్రికయు అంతమొంది
నది.

ఈ సంకతి సంవత్సరమున ప్రభుత్వముచేతూడ అగ్ర
తగా కనిపెట్టుతు ఆ 1922 సం॥ర ప్రారంభమున పారంభ్యకా
క్రమములూ కొలదిచూడుగానిది. దీనిని గ్రామపాలకులు
గమనించిస్తే తోచదు. ఇప్పుడు పూర్తిగా పాతగ్రామపాలకుల
ధ్యంసమునకు కాబోలు మొన్నటి నూతన యెన్నికల దరిమిల
నూడిన కానవశాల నూతన సం॥రం చర్చించవలసిన విషయాల
"విశేషాభివృద్ధిచట్టము"చేత 1-వరి గవర్నరుగారు చేర్చిరి.
కాబట్టి కొలదిచూడి శ్రద్ధాభివృద్ధిచే నిద్రవెండియున్న ఆంధ్ర
దేశ గ్రామపాలకులు తేది కర్పణలో ఒక సమావేశము జరిపి నూతన
విధానాని పాథకాథకముల పూర్తిగా నివారించి తమ కర్తవ్య
మును దొరకమునకు నివేదింపుడు గాక అని చూచివేయు
చున్నాను. ఈవిలు 28 వ తేది గవర్నరుగారు చేసిన లోప
లనే తర తర సమకూర్చి ప్రార్థించుచున్నాను.
గుడిరాడ } బాడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావు.
14-1-1924 }

గొప్ప కుస్తీపందెములు

ప్రవేశమునులేదు
ఒడిశానికి రూ 80/-ల భక్తి శిల్ప
"ప్రాధాన్య రామయ్య అభిలషారక కుస్తీపందెము
అను పేరుతో మాపురమున రాబోవు ఫిబ్రవరినాన మధ్యమున
గొప్ప కుస్తీపందెము జరుగనున్నది. రాజా కృష్ణకావద్, కర
పాలాక బంకు మొదలగు పురపాలకులు 10 లు మిటి యొడి
వీడి దీని పొందించుచున్నాను. ప్రాధాన్య రామయ్యగారు
యొమధ్య కుస్తూక వచ్చివుండెంతయో శ్రమ కైకొని దీని
నేర్పించుచున్నది. పొందాకే మంకటినుండియు గొప్పగొప్ప
వైరవాలు వచ్చెకని తెలియుచున్నది.
కుస్తీలు, 18, 9-18, 9 ప్రాదుల బావురుపట్టి మారు
తరగముగా విభజింపబడినది.
ప్రాధాన్య రామయ్య, }
మొదటితరగతి ఒకముది } రూ 50/- ల గురజున్నా
1700/- ల రాకము }
రెండవతరగతి " } 80/- ల గురజున్నా
850/- ల రాకము }
మూడవ " } 200/- ల గురజున్నా
175/- ల రాకము. }
అమెయ్య, విద్యార్థులకు, వేదగా మెదలు, పీల్లు
మొదలగు బహుమానము లిచ్చుబడును.
కరఖాస్తులు, జననరి 25 వ తేదీతోపున కార్తదర్శి
డిస్ట్రిబ్యూట్, నీర్మితారాదుకు పంపవలె.
క. భానుగారులు ఫిబ్రవరి మొదటి వారములోనే యిచ
టికివచ్చి, తమ భోజనసమయ నేర్పాలు చేసుకోవలెను" ఇతర
వికండులకు కార్తదర్శికి వాసుకోవలెను.
ప్రాధాన్య రామయ్యగారి, కుస్తీపందెము బహు
మితి. వారి చేరవలచేతను, వారి చేరుడు, మాపుర పెదకల
నేర్పలుకలచే, కుపందెములను కడుకడుగాన నేర్పయేగాక,
యెడలకు కుస్తీయందును కరెర పోమనుచున్నాను.
శ్రద్ధాభివృద్ధిచేత కొలదిచూడును.
ప్రాధాన్య రామయ్య }
18-1-24. } అభిమాని.

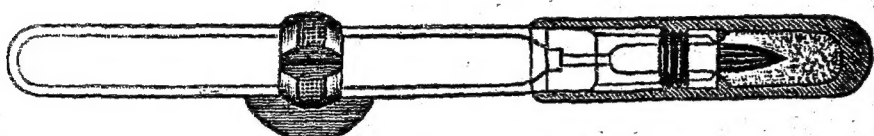
అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదొరకును

చక్కనిడబ్బితో సహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సెల్ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రంట్‌స్ వేనా

ఫాక్-టైప్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అప్రోలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కుటముగా అవాదరణయి మొందుచున్నది.

సాధరణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాలి నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మెల్లపూరు. విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

కథలపుస్తకములు.

ఒక్కొక్కటి 4 అణాలు.

1 బాలసీతకథలు, 2 నూరు వినోదకథలు, 3 రేచుక్క పగటిచుక్క కథలు, 4 యుక్తికథలు, 5 మర్యాదరామన్నకథలు, 6 తెనాలిరామలింగని హాస్యకథలు, 7 నిజమైన కాశీమజిలీలు 1 భాగము 1-8-0, 2 భాగము 1-8-0, 8 టిక్కెట్ కథలు 0-8-0, 9 కంజాబుకథలు 0-12-0. వలయువారు:- మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు.

పగుళ్లకు తైలము

నెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మాత్రమే. అరికాళ్లు, అరిచేరులు, చర్మము కారకవలన, శిశుగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, చిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది చిలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయచును. స్వల్పప్రయము. కాలి పగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పరాటికల్ వర్కుసు

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రలు

ఇవి శిశువులలో హాస్యములు, చాక్లెట్ భస్మము, మొదలగువాటిని కేర్వ కాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు కుళ్లము, మూత్రమునందు తీసి (phosphate), కెలుపు మొదలగు నెక రోగముల, నిదురునొప్పి, వాతరోగము, భ్రష్టములు, బలహీనత యితర శ్రీగుణభియైన అంటువ్యాధులు మొదలగువి శిశువులకు మేము

ఒక గులము ఖైవరముల బుడ్డి 1-కి ధర 1/5/0

4 బుడ్డిల ఒక పాకెట్ అర్ధరూప పంపింప ప్యాకెట్లను చియ్యి యి కాము.

మా ఖైవరముల క్యాటలాగు యి కాముగా పంపదము.

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు. ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రాసీయవద్దు

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, రోగ హండ్ల మున్నను, యిది దివ్యవస్తువు

వెంట్రుకలు చిట్లుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకలె నుండి మెరయును.

ఈ రోజుననే దీనిని కరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకట్టియున్ననో కనిపెట్టుడు

కామినీయా కలహాసెన నిన్ను శరీరకృష్ణమనిగ జేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి వి. పి. చార్జీలు క్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువ్వనన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజెస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

బొడ్డు బుడ్డి 1కి ధర రు. 2-0-0

చాము బుడ్డి 1కి ధర రు. 0-12-0

చాము బుడ్డి 1-కి ధర రు. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారంకరివద్దనున్న, శరతు అమ్మకారివద్దనున్నా చా చూడుము. లేకున్న

సోలు యేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.